

Az Iparművészeti Múzeum épületének rekonstrukciós és értéknövelő fejlesztése

A pályaművek értékelése

2012. augusztus 10.

Bevezető

1. A magyar stílus és az iparművészeti mozgalom jelentősége, a múzeum egykori és mai feladatai

Az iparművészeti mozgalom a 19. század második felében hasonló célokat tűzött ki maga elé, mint a mai *design*, s ezek megvalósítására érdekében jöttek létre Európában az első iparművészeti múzeumok, amelyekhez iparművészeti iskolák és főiskolák kapcsolódtak; ez utóbbiak később (mint pl. Bécsben) egyetemi rangra emelkedtek (Universität für angewandte Kunst). Az iparművészeti oktatás a múzeumi gyűjteménnyel szoros kapcsolatban volt, s az oktatási és muzeológiai struktúra hasonló, egyrészt művészettörténeti, korszakokat követő, másrészt anyagi-technológiai (textil, kerámia, üveg stb.) elveket követ.

A gyűjtés és oktatás egységes rendszere a közízlés fejlesztését és az egyedi, valamint sorozatgyártásra alkalmas használati tárgyak megformálásának javításával a mindennapok esztétikai szintjének emelését tűzte ki célul. Természetesen ugyanilyen fontos volt kezdettől fogva a "műipar" nemzetközi versenyképességének biztosítása. A nemzeti program sehol nem jelentett elzárkózást, hanem a nemzetközi megmérettetés, a nemzetközi piacokon való jelenlét lehetőségét. Ma, amíg a kortárs művészet a társadalom nagy része számára nehezen megközelíthető, a divat, a lakáskultúra, a használati tárgyak továbbra is az "életstílus" fontos összetevőjét képezik. Ezért a múzeumnak egy design-gyűjteménnyel való kiegészítése egy fiatal közönség számára új látványosság lehet, amely bevezeti e közönséget a kézművesség és iparművészet vonzó világába.

2. Az Iparművészeti Múzeum épülete és mai állapota

A budapesti Iparművészeti Múzeum 19. század végén létrejött úgynevezett magyar „nemzeti stílus” legfontosabb alkotása, s a stílus megteremtője, Lechner Ödön egyik főműve az egykori M. Kir. Postatakarékpénztár és a Földtani Intézet mellett. Az 1893 és 1896 között épült épületegyüttes tervezésében Pártos Gyula is részt vett. A keleti, elsősorban az ázsiai művészet hatása Lechner második angliai útja után jelentkezett építészetében. A magyar ornamentika keleti eredetét számára Huszka József már korábban bebizonyította. A keleti hatás Lechner Iparművészeti Múzeumánál a legnyilvánvalóbb, itt építészetének már minden összetevője jelen van, jól elkülöníthetően, még nem olvadva annyira össze egy személyes formanyelvvé, mint későbbi alkotásaiban. Az Iparművészeti Múzeum hasonló célból épült, mint a londoni South Kensington (a későbbi Victoria and Albert) Museum, vagy a bécsi Iparművészeti Múzeum (a mai MAK: Museum für angewandte Kunst): hogy kiállításokkal és tanműhelyekkel segítse elő a modern iparművészet megismertetését és oktatását. Ezért a kiállító csarnokon túl, az épület magába foglalt egy iskolaszárnyat, irodákat és személyzeti lakásokat is. A múzeum maga volt a példa arra, hogyan lehet a színes népi motívumokat felhasználni egy új építészeti stílus teremtéséhez. A festői épületet mázas agyagcseréptető fedte, amelyet később Zsolnay pirogránit-cserepekre cseréltek ki. A tető formái keleti sátor és kupola formákat idéznek. Emellett érezhető a velencei Dózse-palota mintegy a lagunák felett függő, szőnyegszerű, zárt homlokzatsávjának a hatása is. Lechner a homlokzati nyílásokat

hangsúlyos, *szűrrátét*re emlékeztető keretezéssel veszi körül. A Dózse-palotánál valószínűleg még jobban hatottak Lechnerre Andalúzia mór téglapületei. Az egyes részletek, például a bejárat feletti széles ablak megformálásába minden bizonnyal belejátszottak az andalúziai mór épületek szőttesszerű tégladísztítésének mintái. Lechner egyaránt alkalmazott andalúziai *azulejo* technikát követő színes, mázas téglát és Zsolnay-féle, újonnan kifejlesztett, különleges fémmázás pirogránit kerámiát is.

A kerámiaburkolat választásának indoklásában Lechner kifejtette: olyan modern nagyvárosi építészetet kívánt teremteni, amely kifejezi a nemzeti identitást: *"Azzal első percben tisztában voltam, hogy valamilyes művészi irányzat kiindulása csakis egy monumentális anyagból lehetséges."*

A különböző vakolattechnikák és tréfák, melyek már akkor, de különösen azóta divatosak lettek, mint szurrogátum talán megbocsáthatók egyes olcsóbb épületeken, de új művészi formák kialakításánál kiindulópontul nem szolgálhatnak. Egy másik megfontolás, mely a majolika javára döntött, általános érdekű s úgy vélem, minden modern nagyvárosra s minden jelenkori építkezésre egyaránt érvényes megállapítások eredménye.

*A modern nagyvárosok poros, füstös levegője berakódva a házak homlokzatának pórusaiba, azokat pizkossá, az egész várost ezáltal komorrá teszik, míg egy mosható, nem porózus anyag a házakat higiénikusan és eredeti kellemes színekben tartja meg. A szín maga szintén a kerámia mellett döntött, úgyszintén a lapok vékonysága, kis térfoglalása, ami a nagyváros drága telekárainál, a modern szerkezetek takarékoságánál szintén erősen számba veendő tényező. Ezen általános szempontokon kívül különleges magyar viszonyok is készítették a majolika fölhasználására. Hazánkban, legalábbis a jelenben kitermelt kövek egyike sem alkalmas arra, hogy mint szerkezet építésre fölhasználható legyen, s az ország nagy része, legmagyarabb része hatalmas síkság, ahol az emberek a követ csak hírből ismerik, ahová a szállítás igen drága, viszont a gölöncsér, a cserepesipar ősi hagyomány s így a szükséges építőanyag mindenütt könnyűséggel előállítható."*¹

Az anyagválasztással, anyaghasználattal kapcsolatos gondolatok képesek arra, hogy ma is hasonló törekvéseket inspiráljanak, még ha azok a ma anyagok, technológiák felhasználásával más formai eredményekhez is fognak vezetni.

A múzeum bejárata egy fedett, de nyitott előtérből nyílik, ami felidézi Huszka leírását az iráni szasszanida paloták bejáratáról. E tér dús ornamentikájú, színes kerámiaburkolatát a sárga kerámia korláttal maga Lechner "kissé nagyon is 'indus'-nak tartotta később. A belső előcsarnok formái felvillantják a francia reneszánsz stílust, a teret csillagszerű, színes üvegezésű felülvilágító látja el fénnel. A nagy kiállítócsarnok árkádsora az indiai mogulok palotáinak "durbar"-jait, belső udvarait idézi, melyeket Lechner könyvekből és fotográfiákról ismert. Lehetséges, hogy angliai útján látott hasonló "indus stílusú" épületbelsőket, erre önéletrajzában utalt is. A múzeum központi csarnokát sáterszerű, színes üvegtető fedi, ennek vas tartóit dekoratív perforáció ékesíti. Gazdag díszítés jellemzi az egész épületet: majolika csempék és tagozatok, mélytüzű eozin máz, különböző kidolgozású kőfelületek, színes üveg és filigrán vasszerkezet nyújtanak érzeki élményt szemnek és kéznek, látásnak és tapintásnak. Lechner különös figyelmet szentelt a villanyfénynek, ami akkoriban újnak számított

¹ Uo.

Európában: kifejlesztette a közvetett és közvetlen megvilágítást szolgáltató reflektorok rendszerét. A "német" historizmus, amelyet elutasított, valóban szürkének és unalmasnak tűnt e nagyvárosi orientalizmus térbeli, díszítésbeli és anyagválasztékbeli gazdagságával összehasonlítva. Lechner biológiai analógiáját követve korabeli elemzők az épület architektúráját "idegen fának" írták le, de ismerős ágakkal: "magját nyugatról hozta a szél, keleti szemmel lett beoltva és itthon hozta virágait."²

Lechnernek (éppúgy, mint Gottfried Sempernek, Otto Wagnernek, vagy Hendrik P. Berlagének) meggyőződése volt, hogy a modern építészet, amelynek megteremtésére törekedett, a díszített, de homogén falfelületek és egyszerű, geometrikus tömegek építészete lesz. Az Iparművészeti Múzeum homlokzatain megjelenik Lechner építészetének legtöbbet utánzott, szinte ismertetőjeggyé vált motívuma: a díszítő téglaszalag. Ezek a szalagok adják a homlokzatok elsődleges struktúráját, míg közöttük a vakolt mezők kitöltésként tűnnek fel.

A felületművészet segítségével Lechner rátalált a modern nagyváros építészeti nyelvére, amely ugyanakkor félreismerhetetlenül magyar volt, - míg Otto Wagner homlokzatainak nyelve félreismerhetetlenül bécsi volt - de ugyanúgy kielégítette a higiénia követelményeit: homlokzatai ellenálltak az időjárás igénybevételeinek, tartósak voltak, nem úgy, mint a vakolt homlokzatok. Az egyszerű geometrikus tömegek, melyeket ez a színes köpeny burkolt, jól beleillettek a nagyváros raszterébe, s ez a gondolkodás is folytatható – és folytatandó – mai eszközökkel.

3. A városi kontextus

Az Iparművészeti Múzeum esetében (ugyanúgy, mint más városi középületek tervezésénél) Lechner Ödönnek Budapest belső udvaros, sejthalmazszerű beépítési rendszerét kellett egyeztetni a múzeum reprezentatív térsorával. Ő ezt a feladatot úgy oldotta meg, hogy a rendelkezésre álló telken egy keretes beépítést tervezett, adott esetben az Üllői utca felé monumentális, kupolás, bejáratú szárnyal, a Högyes Endre (Rákos) és Kinizsi utcák felé zárt, de mozgalmas párkányzattal ritmizált oldalszárnyakkal, valamint a bejáratú szembeni oldalon, a szomszéd telek határán épült hátsó szárnyal. A telekrendszer és az utcahálózat adottságai miatt az egyes szárnyak nem derékszögben illeszkednek egymáshoz. A nyitott-fedett előcsarnok, a kupola alatti bejáratú csarnok, lépcsőházak és galériás üvegcsarnok (aula) reprezentatív térsora a bejáratú szárnyra merőleges, s így a belső udvart aszimmetrikus részterekre osztja. Ezek az udvarok az említett konfiguráció következményei, nincsenek közönségforgalomra tervezve. A múzeum látogatói az ablakokból ezekbe az udvarokba kilátnak, s Lechner a vakolt homlokzatokat egyszerű, de hatásos és esztétikai felfogásának megfelelő módon tagolta, az ablaknyílásokat téglaszegélyekkel keretezve, s a lábazatokat is téglával burkolva. Az épületszárnyak magassága miatt az udvarok hatása, főleg az

² Fittler Kamill, "Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Muzeum és Iskola Épülete," *Az iparművészet 1896-ban. Milléniumi évkönyv*. A Magyar Iparművészeti társulat megbízásából szerkesztette: Ráth György elnök. (Budapest, 1897). 199 old.

összeszűkülő sarkokban, kürtöszerű, így a földszint esetleges beépítésével megemelt udvarszint a tér hatását inkább javítja, mint rontja.

Az udvarok hatása nem pusztán használatuk, hanem az ott megjelenő földszintes építmények, de elsősorban a téglából falazott, magas kémény és a homlokzatok már említett, a gyárépítészetből ismert felülettagolása miatt ipari jellegű. Elképzelhető, hogy az udvar illetve udvarok jövőbeli kialakítása ezt az atmoszférát kiindulási alapnak, mintegy témának tekinti, amit nem megszüntetni kell, hanem amire reagálni lehet. Mindenestre lényeges, hogy a Lechner épület tipológiája, az új épületszárny geometriája és a belső udvarok rendje egy konzisztens egésznek alkossanak. Az első díjas terv kertkialakítása jelenlegi formájában ezt a gondolatot még nem tükrözi, ezért továbbfejlesztendő.

4. A történelmi épületrész helyreállításának kérdése

A benyújtott tervek nem foglalkoznak részletesen a lechneri épület rekonstrukciójának kérdéseivel; többnyire általános megállapításokat tartalmaznak arról, hogy visszaállítandó az épület eredeti állapota. Ez a homlokzatok esetében általában lehetséges, de a belső terek felújítása során a rekonstrukció, konzerválás és új megoldások között esetenként kell dönteni, figyelembe véve a feltárt részleteket és a funkcionális igényeket. Kérdéses például, hogy az üvegcsarnok, a múzeum leglátványosabb tere visszakapja-e eredeti, még az áttört vastartókra is kiterjedő színességét, ami pl. befolyásolja kiállítási térként való használhatóságát. A helyreállítást nem lehet pusztán műemlékvédelmi, illetve technikai kérdésnek tekinteni. Fontos az épület minden részletének alapos, kritikus, tágabb értelemben vett kulturális szempontú értékelése. Minden beavatkozásnak arra kell irányulnia, hogy az épület legfőbb értéke, a Lechner által alkotott térkontinuum hatásában átékelhető legyen. Figyelembe veendő, hogy a mai látogató a mű megértéséhez más tapasztalatokkal, más szempontokkal rendelkezik, mint több mint száz évvel korábbi elődje.

5. Az új épületszárny viszonya a Lechner-épülethez

A Lechner által tervezett keretes beépítés nem valósult meg teljes mértékben. A telek Högyes Endre utcai, déli sarka nem épült be, jelenleg ezen a nyitott részen történik a gépkocsi-behajtás. A tervpályázati kiírás természetesen ennek a helyzetnek a megoldását kéri, anélkül, hogy ez feltétlenül zárt homlokzatot eredményezne a Högyes Endre utca felé, hiszen az új design-múzeum (a gyűjtemény bővítése egy design-kollekcióval), valamint az étterem itt lenne elhelyezhető. Itt lehetne akadálymentes bejáratot, s a gépjárművel való megközelítés lehetőségét is biztosítani. Mindebből az következik, hogy a Högyes Endre utca, amely jelenleg építészeti szépségei ellenére kis forgalmú, üzletekkel, éttermekkel stb. nem rendelkező útvonal, most látogató-forgalommal számolhatna, s lényegesen felértékelődne. Ennek megfelelően kell az új épületszárnyat, annak tömegét és udvari, valamint utcai homlokzatait megoldani. Egy nagyvonalú megoldás lenne képes arra, hogy az Üllői úton haladók figyelmét felhívja az új funkcióra.

Ezzel a kérdéssel szorosan összefügg Lechner épületének és az új épületszárnyak a kapcsolata, amely részben a tömegalakítás és homlokzattagolás, részben az anyagválasztás és

felületek kérdése. Az I. díjas terv tartalmazza annak a lehetőségét, hogy az udvart lezáró új tömeg kristályszerűen alakított határfelületeivel pontosan illeszkedjen az udvari szárnyak mérvadó pontjaihoz, s ugyanakkor expresszív, nagyvonalú geometriai formaként érvényesüljön, amelynek nem anyagaival vagy részleteivel kell Lechner épületéhez hasonulnia. A jelenlegi homlokzatok ezt a nagyvonalúságot még nem tükrözik, különösen az utcai homlokzat kialakítása szorul ilyen szempontból felülvizsgálatra. A feladat fontossága miatt az anyaghasználatot és a részleteket illetően célszerű lenne a megoldást 1:1-es modellek segítségével megtalálni. Figyelemre méltó a második díjas terv, amely az üvegcsarnokot tartalmazó udvari épületrészen való új szint, illetve az annak homlokzatára kerülő új burkolat miatt valószínűleg sok ellenérzést vált ki. Az új homlokzat azonban üvegből készülne, helyenként ráégetett fehér porcelán elemekkel, így helyenként átlátszó, helyenként áttetsző lenne. Ez az épülettömeg, valamint a vele összekapcsolt, hasonló burkolatú és tagolású új épületszárny egy olyan kettős magot alkotnak, amely a régi és új szerves kapcsolatát hangsúlyozza.

Moravánszky Ákos

Összefoglaló értékelés

A TERVPÁLYÁZAT KIÍRÓJA (AJÁNLATKÉRŐJE):

**Iparművészeti Múzeum
1091 Budapest Üllői út 33-37.**

A TERVPÁLYÁZAT TÁRGYA:

Az Iparművészeti Múzeum főépületének rekonstrukciója és értéknövelő tervezése.

A TERVPÁLYÁZAT CÉLJA:

A tervpályázat általános célja az Iparművészeti Múzeum műemléki védettségű főépületének komplex rekonstrukciós és értéknövelő fejlesztésének tervezése, javaslat az intézmény épített környezetének megújítására.

A tervnek az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátandó tervezési program alapján a következő építészeti-műszaki és műemléki kérdésekre kell megoldást adnia:

1. A rendkívül rossz állapotban lévő épület építészeti, műszaki, műemléki rekonstrukciója.
2. A teljes kiállítási rendszer újraformálása, figyelembe véve az épület funkcióinak átszervezését, jelentős területek felszabadíthatóságát. A műtárgyállomány elhelyezésének során olyan terek kialakítása, melyek a legszigorúbb műtárgyvédelmi feltételeknek megfelelő környezet kialakítását teszik lehetővé.
3. A Hőgyes Endre utcai, megvalósulatlan épületszárny helyének beépítése, az épület építészeti "befejezése". A régi és új épületrészek olyan egységének létrehozása, amely funkcionálisan és esztétikailag a legmagasabb színvonalat képviseli.
4. Az épület és környezetének kapcsolata, urbanisztikai beágyazódása.
5. Az üzemeltetési kérdések átgondolása, környezettudatos, gazdaságos-működtethetőség biztosítása.

Az eljárás közvetlen célja a benyújtásra kerülő építészeti tervjavaslatok összevetése és rangsorolása útján a tervezési feladat megoldására alkalmas tervező(k) kiválasztása, valamint a tervezői megbízás szakmai feltételeinek előzetes tisztázása.

A nyertes pályamű szerzőjével (szerzőivel) az Iparművészeti Múzeum tervezési szerződést kíván kötni az épület építési engedélyezési terveinek elkészítésére, figyelemmel a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 94. § (5) bekezdésére.

A tervpályázat jellege:

Nyílt tervpályázati eljárás.

Általános értékelés

A műemléki épület értékei

A benyújtott pályázatok túlnyomó többsége a lechneri épület eredeti formájának, díszének lehetőség szerinti legteljesebb rekonstrukcióját javasolja, a belső terek funkcióinak újragondolásával párhuzamosan. A benyújtott tervek a kiemelt „lechneri térsort” (külső és belső előcsarnok, központi csarnok és galériái, a külső előcsarnok fölötti Díszterem és Kupolaterem) érintetlenül meghagyni javasolják, bár született néhány vitatható megoldási javaslat is (pl. a külső előcsarnok v. a földszinti galéria beüvegezésére). Néhány terv komolyabb ráépítéseket javasolt a központi csarnokot körülvevő galériák fölötti szinten: ez a megoldás a bíráló bizottság általános véleménye szerint (egy hangsúlyos különvéleménnyel) önmagában még nem jelentett hátrányt a pályázatok elbírálása során. Az indokolatlanul nagyméretű beépítések – amelyek ezt a felső szintet pl. új tetőteraszokkal kapcsolják a régi szárnyakhoz – azonban már kritikusabb értékelésben részesültek. A tervezők egységesen a központi üvegcsarnok alatti tér használatba vételére tettek javaslatot, eltérő funkciókkal: konferenciaterem v. időszakos kiállítótér.

A pályázatok három alapvető csoportba sorolhatók aszerint, ahogy a meglévő épület műemléki értékeihez viszonyultak. A pályázók egy része inkább a távolságtartást választotta, ahol a tervezett bővítmény a szándékosan egyszerűbb tömeg- és homlokzati formálással háttérbe vonul, és a lechneri épületet engedi érvényesülni. Mások a műemlék épülethez való kapcsolatot egy általuk érdekesnek tartott építészeti részlet kiemelésével, transzformálásával, átfogalmazásával vélték megtalálni. Sok esetben azonban ez a motívum túlzott hangsúlyt kapott, elburjánzott a külső és belső homlokzaton, tetőfelületen, és sokszor a térburkolatot is dominálta.

A Bíráló Bizottság azokat a pályázatokat értékelte, ahol a régi és új épület viszonya, a műemléki és kortárs építészet párbeszéde sokrétű, túllép egy történeti motívum mechanikus sokszorozásán, felnagyításán, ahol a múlttal való kapcsolat építészeti leképezése emblematikus, tereket is alakító, funkcionális elemmé válik.

A lechneri koncepció értelmezése és annak folytatása

A múzeum épületének fő nézete jelenleg az Üllői útról a városközpont felé haladva tárul fel. A sarokkupola és a főbejárat feletti kupola egymás mögött, felett megjelenő tömegének ma már megszokott, festői látványa azonban az épület megépülésének időpontjában még nem volt látható, hiszen az csak a Körút sarkán lévő tömb háború utáni visszabontásával bontakozott ki.

A Lechner által hangsúlyosnak tervezett főbejárat szimmetriatengely nem érvényesül, mert az Üllői út felé mutat, ahonnan nincs megfelelő távolság a teljes kompozíció feltárulására. Pedig ez a szimmetrikus szerkesztés az, ami a múzeum fő tereit erőteljesen meghatározza. A

városi tömb alakját mereven követő mellékszárnyak és az üvegcsarnok közötti udvarok alakja ezért esetleges, maradék terület.

A Bíráló Bizottság értékelte azokat a pályázatokat, amelyek ennek a térkompozíciónak, a főtengely hangsúlyának a folytatását, lezárását is szem előtt tartották a tervezés során.

Az új beépítés építészeti kialakítása

Az új beépítés kérdését a benyújtott tervek többféleképpen közelítették meg. Legtöbbször a szabályozási tervből (és Lechner Ödön eredeti, meg nem valósult tervéből) következő, L-alaprajzú beépítést javasoltak erre a részre, amely mintegy folytatja a meglévő épületet, ahhoz több szinten is közvetlenül kapcsolódva. A legtöbb terv szintén erényt tudott kovácsolni a szabályozási terv által megszabott nehéz feltételből, miszerint az új épületszárny homlokzatának a szomszédos, Hőgyes Endre 8. sz. lakóház alacsonyabb párkányszintjéhez kell igazodnia azon az oldalon.

A javasolt megoldások egy része a teljes L-alakú új tömb helyett inkább egy hangsúlyos keresztirányú beépítést javasol az udvar hátsó szárnyában. Ez a beépítés a tervek szerint különböző módon, de az első megoldásnál mindenképpen légiesebben (pl. hídszerű elemekkel) kapcsolódna a meglévő épület utcai szárnyához. A II. díjat elnyert terv eltérő formájú, csak az udvari fronton végighúzódo beépítést javasolt, szabadon hagyva így a hátsó udvart, míg az új szárnyat a javasolt építészeti megoldás vizuálisan is összekapcsolja a régi épülettel (amelyhez rámpák és folyosók összetett rendszere kapcsolja).

Volt a benyújtott tervek között olyan is, amely ennél lényegesen nagyobb beépítéssel – pl. a nagy belső udvar teljes lefedésével és beépítésével számolt, de ezeket a megoldásokat a bíráló bizottság túlzónak tartotta. A legtöbb tervező ugyanakkor sikeresen funkciót talált az épületszárnyak közé ékelt belső kis udvarnak: alagsori szintjét csaknem minden terv beépíteni javasolja, és több terv az udvar felső szinten való lefedésével további hasznos tér kialakítását javasolta. Az egyik terv ezt a lefedést a nagy udvar fölé is kiterjesztené.

Az új épületszárny építészeti megformálásáról elmondható, hogy minden pályázó kortárs formanyelven megtervezett épületet javasolt ide. A visszafogott, klasszikus modern stílusú beépítések domináltak a tervek között. A lechneri épülettel a kapcsolatot sok tervező a homlokzat kiképzésével kívánta megteremteni: sokan javasoltak valamilyen kerámiaburkolatot az új szárnyra is, vagy a Lechner-épület egyes motívumaiból (jellemzően a zöld-sárga tető elemeiből) javasolták a homlokzat műformáit megtervezni. Ezen megoldások között voltak jobbak és kevésbé átgondoltak is.

A meglévő épület szerkezetének megóvása, alapincézés, tetőbeépítés

A pályázatok többsége kitért a meglévő épület szerkezeti gondjaira, megoldási javaslatokat téve a teherhordó szerkezetek megerősítésére, és az épületben folyamatosan gondot okozó nedvesség kezelésére. Nagyobb mérvű szerkezeti beavatkozásra azoknál a terveknél van szükség, ahol a régi épületrészt is érintő komolyabb beépítést terveznek (pl. emeletráépítés a

galériák fölött). Általános javaslatnak tekinthető a központi csarnok alapincézése, és a kis udvar alsó szintjének beépítése. Ezekkel az új terekkel összefüggésben több terv is az alagsori szintek teljesen egy magasságra hozásával számol – de az alagsorban jelenleg is meglévő szintkülönbségek, valamint az új épületrész alagsorának ehhez kapcsolását a legtöbben rámpákkal és liftekkel javasolják megoldani.

Az új beépítésnél a legtöbb terv egy vagy két pinceszint beépítésével meg tudta oldani a tervezési programban meghatározott funkciók elhelyezését (gépkocsi-parkoló, gépészet, logisztikai raktárak), de néhány terv indokolatlanul mély beépítéssel (3-4 föld alatti szint) számol ezen a területen.

Több tervben is született javaslat a Lechner-épület magas tetőterének teljes vagy részleges beépítésére. Egyes javaslatok itt olyan funkciókat javasolnak elhelyezni – pl. könyvtári raktár – amelyek egészen biztosan statikai problémákhoz vezetnek. A harmadik emeleten a Hőgyes-szárnynon ill. az épület hátsó szárnyán jelenleg is meglévő tetőtéri beépítést a tervek megtartják, több terven ezek a terek szervesen kapcsolódnak az új épületszárny felső részéhez. Ezeket a térkapcsolatokat a bíráló bizottság pozitívan értékelte, ugyanakkor a teljes tetőtér beépítése és használatba vétele nem tűnik szükségesnek és indokoltnak.

Az udvarok beépítése, lefedése, meglévő növényzet megtartása

Az udvarokkal kapcsolatban változatos megoldások születtek. A kis udvar alsó szintjének hasznosítását a legtöbb terv javasolja – ám eltérnek a javaslatok arról, hogy egy felső szinten is le kell-e fedni ezt az udvart. A nagy udvar hátsó része alatti beépítés a legtöbb terven megjelenik (van olyan terv, amely különös figyelmet fordít az itt álló fák gyökérzetének megóvására), és több terv számol a teljes udvar alatti szint beépítésével. Egyedi megoldást nyújt a 21. sorszámú terv, amelyik az földszinti padló szintjében egy részben áttört lemezzel fedné le az udvart, ezzel új tereket nyerve. Néhány terv a nagy udvar befedésével, beépítésével számol – ezeket a megoldásokat a bíráló bizottság nem tartotta indokoltnak. Az udvari kertek részletes megtervezése nem volt a tervezési feladat része, de erre vonatkozóan is számos érdekes javaslat született. Szellemiségükben rokonszenvesek azok a tervek, amelyek az udvar meglévő fáinak megtartásával számolnak – egyes tervek kimondottan ezt tekintették az egyik vezérfonalnak (21. sz. terv, 29. sz. terv).

Az üvegcsarnok tetőteraszának kiépítése

A tervezők többsége figyelembe vette, hogy az eredeti lechneri koncepciónak részét alkotta a központi csarnok galériája fölötti tetőterasz is, és ennek rekonstrukcióját javasolják. Más megoldások is születtek, amelyek ennek a szintnek a beépítését, zárt kiállítóterré váló átalakítását javasolják – egyúttal megoldva a központi üvegcsarnok fényvédelmének, klimatizálásának a problémáját is.

Több javaslat született a kupola előtti kis terasz használatba vételére, közönségforgalom számára történő megnyitására is.

Az új homlokzatok (udvari és utcai)

Az utcai homlokzatok kezelése során a meglévő épület eredeti homlokzatainak teljes restaurálását javasolja minden terv. Az új épületrész homlokzati kialakítása során számos tervező javasol a Lechner által alkalmazott kerámiaburkolathoz hasonló megoldásokat, és többen a lechneri épület formáiból levezetett síkbeli ornamentikát javasolnak ide. A belső homlokzatoknál az új szárny udvari homlokzata volt a legizgalmasabb tervezői feladat: a számos terv jól megoldotta ennek a homlokzatnak a kinyitását a régi épület felé.

Az épület környezetére vonatkozó ajánlások

A tervek részét képezte az épület környezetének rendezése is: a jelenleg elhanyagolt Angyal István tér átrendezése, az épület méltó megközelítésének és feltárulásának biztosítása. Többen a kupoláról leszedett lanternát javasolják itt felállítani, amely kellő hangsúlyt adna a tér átszervezése során. Az új szárny megépítésével felértékelődik az épület Hőgyes Endre utcai oldala – a legtöbb terv ezt figyelembe véve javasolta az utca rendezését, a forgalomcsillapítást. Az Üllői úti homlokzat előtti kertek rendezésére is több javaslat született – leginkább a Petz Ármin eredeti kert-tervét figyelembe vevő megoldások jöhetnek itt szóba. Ezzel összefüggésben némely terv javasolta Lechner Ödön itt nehezen érvényesülő szobrának áthelyezését a felértékelődő belső udvarba.

A BÍRÁLÓ BIZOTTSÁG TAGJAI

Szavazásra jogosultak:

Elnök: Dr. Takács Imre főigazgató, Iparművészeti Múzeum
Társelnök: Prof. Dr. Moravánszky Ákos okl. építészmérnök, ETH Zürich
Szakmai titkár: Dr. Jékely Zsombor főigazgató helyettes, Iparművészeti Múzeum

Tagok: Ferencz István DLA építész-tervezőművész, a Magyar Művészeti Akadémia delegáltja
Dr. Sisa József művészettörténész MTA BTK Művészettörténeti Kutatóintézet
Pelényi Margit okl. építészmérnök, a Magyar Építész Kamara delegáltja
Szűcs Balázs főépítész, Budapest IX. kerület Ferencváros
Hegedűs Péter okl. építészmérnök
Kruppa Gábor okl. építészmérnök
Lenzsér Péter DLA okl. építészmérnök
~~Póttag: Masznyik Csaba okl. építészmérnök~~

Szavazásra nem jogosult szakértők:

Dr. Illényi Péter Tamás jogi és közbeszerzési szakértő
Káldi Gyula műemlékvédelmi szakértő
Dr. Lichter Tamás épület- és tartószerkezeti szakértő
Hajtó Kornélia restaurátor és műtárgyvédelmi szakértő
Dr. Entz Géza művészettörténész szakértő

A Bíráló Bizottság döntését az alábbi, előzetesen meghatározott értékelési szempontok figyelembevételével hozta meg:

1. Viszonyulás a műemléki főépület értékeihez a következő kontrollkérdések alapján:

Az átépítés, rekonstrukció milyen mértékben vette figyelembe a főépület kiemelt műemléki voltát? Mennyire tudta összeegyeztetni az épület meglévő értékeit a hozzáadott, újonnan kialakított, vagy megvalósított értékekkel. Hogyan tudta kibontakoztatni az épület meglévő, vagy rejtett értékeit? Foglalkozott-e az épület keletkezése óta eltelt évszázad fellelhető nyomainak kérdésével?

2. A Múzeum kiállítási tereinek, közönségforgalmi tereinek, rendszerének megújítása a következő kontrollkérdések alapján:

A benyújtott pályamű milyen mértékben tudott megfelelni a kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek? Képes-e követni a kiállítási koncepciók esetleges változásait? Milyen mértékben valósíthatók meg a műtárgyvédelem feltételei? Mennyiben felel meg a terv a modern múzeumi közönségforgalmi terekkel szemben támasztott elvárásoknak? Hogyan érvényesül a tervben az átépítés ütemezhetősége?

3. A bővítés építészeti kialakítása a következő kontrollkérdések alapján:

A benyújtott pályamű milyen építészeti választ adott a Högyes Endre utcai beépítésre? Milyen módon viszonyul a környezetéhez, hogyan reagál a kortárs épületszárny a lechneri főépületre? Milyen építészeti többletet tud adni az épületegyüttesnek?

4. A Múzeum szellemiségének térbeli kiterjesztése a következő kontrollkérdés alapján:

Mi módon tudja kivetíteni a megújult Iparművészeti Múzeum szellemiségét városi környezetére? Összhangba tudja-e hozni a múzeum rekonstrukcióját a kapcsolódó közterületek megújításával?

5. Arányosság érvényesülése a következő kontrollkérdések alapján:

A beavatkozások milyen arányban állnak az elérni kívánt célokkal és elért eredményekkel? Hogyan alakultak a tervben a funkcionális, alapterületi arányok, hozzáadott értékek és kibontakoztatott értékek arányai, milyen a beavatkozás költséghatékonysága? Szem előtt tartja-e az üzemeltethetőség, környezettudatosság kérdéseit?

A fentiek figyelembevételével a bíráló bizottság a benyújtott és érvényes pályaműveket egyenként értékelte.

A zsűrizési folyamat végén a Bíráló Bizottság a következő döntést hozta:

I. díj (bruttó 5 millió forint díjazással) a 9. számú pályamű (ragszám: CO 0000 91 54910036 0000).

A pályaművet benyújtotta: **Vikár és Lukács Építész Stúdió Kft.** (1052 Budapest, Szervita tér 5.), Magyarország

Lukács István, Vikár András (szerzők), illetve Bencsik Tamás, Manger János, Szentmáry Szabolcs, Király Szabolcs, Gál Árpád, Csikai Barna, Hajnal Ödön, Ács Piroska, Bor Ferenc, Szloszjár György, Stehli Zoltán (munkatársak)

A múzeumi működést teljes körűen megújító, kiválóan végiggondolt szerkezeti rendszer, valamint a látványos tömeget alkotó, mégis visszafogott és Lechnerrel nem konkuráló új beépítésre való tekintettel a Bíráló Bizottság a tervet első díjban részesíti.

II. díj (bruttó 4 millió forint díjazással) a 29. számú pályamű (ragszám: CG 0000 00 48111081 0000).

A pályaművet benyújtotta: **Balázs Mihály Építész Műterme Kft.** (1027 Budapest, Horváth u. 1.), Magyarország

Balázs Mihály, Tarnóczky Tamás, Török Dávid, Falvai Balázs, Pelle Zita, Koncz Zolták (szerzők/ munkatársak)

A Bíráló Bizottság a pályaművet nagyvonalú, egyedi koncepciója, valamint az egységesen magas építészeti minősége miatt második díjban részesítette.

III. díj megosztva (bruttó 2,5-2,5 millió forint díjazással) a 21. számú pályamű, (ragszám: CG 0000 00 81181113 0000).

A pályaművet benyújtotta: **Lévai Tamás / Tarka Kft.** (1021 Budapest, Vadaskerti út 11.), Magyarország

Lévai Tamás (szerző), illetve Jósza Ágnes (munkatárs)

A Bíráló Bizottság a tervet erényeinek, általánosan magas színvonalú építészeti gondolkodása elismerésül III. díjban részesíti.

és a

27. számú pályamű, (ragszám: CO 0000 91 53124861 0000)

A pályaművet benyújtotta: **Építész Stúdió Kft.** (1016 Budapest, Krisztina krt. 71.), Magyarország

Sólyom Benedek, Hönich Richard, Keller Ferenc, Félix Zsolt, Nagy Iván (szerzők), illetve Pataki Botyán, Juhász Gábor, Nagypál Géza, Répás Ferenc, Czeglédi Péter, Dobó Zsófi, Fenes Tamás, Molnár Balázs, Juhász Ádám, Menczelesz Dániel, Jedlicska Gergely (munkatársak)

A Bíráló Bizottság a pályaművet logikus funkcionális elrendezés és a jó arányú kortárs homlokzati megoldásai miatt harmadik díjban részesíti.

Megvételben részesültek egyenként bruttó 1.000.000,- Ft díjazással a következő pályázók:

3. számú pályamű, **Finta és Társai Építész Stúdió Kft.**, (1024 Budapest, Margit krt. 39.), Magyarország (ragszám: CG 0000 00 52981278 0000

)

Szerzők és munkatársak: Fekete Antal, Guczogi György, Halvaksz Mónika, Kiss Gábor, Koncsol András, Magyar Mária, Péter Gábor, Tóth Petra, Erőssné Honti Mariann, Csákó Edina, Ungi Balázs, Temesvári László, Ivanics Zoltán, Dr. Ács Piroska

A funkcionálisan jól végiggondolt tervet a Bíráló Bizottság 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti

4. számú pályamű, **MNDP Építőművészeti Kft.** (1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 4.), Magyarország (ragszám: CG 0000 00 80981549 0000)

Magyari Éva, Pazár Béla (szerzők)

Az épületrekonstrukció kérdésére fordított figyelemre való tekintettel a tervet a Bíráló Bizottság 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti.

13. számú pályamű, **Gettoplan Bt.** (7625 Pécs, Felsőhavi u. 29.), Magyarország (ragszám: CG 0000 00 79108948 0000)

Dr. Getto Tamás, Kozák Barnabás, Mátételki Ákos (szerzők), illetve Dr. Kovács Orsolya, Schunk Tímea, Laczo Péter, Vígh Szabolcs (munkatársak)

A javasolt új alagsori térrendszer megoldásai miatt a tervet a Bíráló Bizottság 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti.

18. számú pályamű, **Mérték Építész Stúdió Kft.** (1093 Budapest, Lónyai u. 29.), Magyarország (ragszám: CG 0000 00 80639549 0000)

Dr. Paulinyi Gergely DLA, Dr. Reith András, Burián Gergő, Heltai Xavér, Nyíró Zsolt (szerzők), illetve Baranya Tamás, Vass Orsolya, Gelesz Adrienn, Bélafi Zsófia, Dr. Ács Piroska, Gecsényi Róbert, Pető Zoltán, Fehérvári Zoltán, Varga-Ötvös Béla, Cserháti-Czene Andrea, Lukács Zsombor, Tákos Tamás, Fábíán László (munkatársak)

A Bíráló Bizottság a tervet erényeinek elismeréséül 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti.

22. számú pályamű, **Dobai Építésziroda Kft.** (1111 Budapest, Budafoki út 9-11.), Magyarország (ragszám: CO 0000 91 37758165 0000)

Dobai János DLA, Bálint Adrienn, Békés Ádám, Radnai Gergő, Bodó Ágnes, Gecsényi Róbert, Garancsy András, Dr. Takács Lajos Gábor, Éger Szabolcs (szerzők)

A Bíráló Bizottság a tervet értékeinek elismeréséül 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti.

33. számú pályamű, **CET Budapest Kft. / Archigeo Bt.** (1011 Budapest, Szőnyeg u. 1./1091 Budapest, Üllői út 11-13.), Magyarország (ragszám: CO 0000 91 60330257 0000)

Csomay Zsófia, Nagy György, Kaló Judit, Erdélyi Erika (szerzők), illetve Bertalan Boglárka, Dr. Meskóné Békeffy Diána, Haász Ferenc, Gát Géza, Pekovics János, Oltvai Tamás, Mészáros Máté, Bálint Ábel, Eke Dániel (munkatársak)

A Bíráló Bizottság a tervet nagyon gondos rekonstrukciós javaslati, finom részletmegoldásai, valamint ötletes beépítési javaslati miatt 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti.

Az alábbiakban következik a bíráló bizottság által adott számokkal jelölt pályaművek egyenkénti értékelése.

1. sorszámú pályamű

A terv alapkoncepciója szerint az üvegcsarnok és a galériák központi tere közönségforgalmi magot képez, amelyből a keretes beépítésben elrendezett különböző funkcionális egységek, a légtereken, udvaron áthatoló „csápokkal” közvetlenül megközelíthetők. Ez a gesztus a zsűri véleménye szerint nem segíti, inkább megnehezíti az épületben való tájékozódást. Miközben indokolatlanul megnöveli a közlekedési felületeket, - hiszen a körfolyosós elrendezést, mint adottságot kénytelen megtartani-, az udvarokban felesleges téri zsúfoltságot okoz, megzavarja az átlátásokat, az eredeti épület homlokzataihoz szervesen, bizonytalanul kapcsolódik.

A Högyes Endre utcai bővítés követi az eredeti lechneri beépítést, folytatja a meglévő épület magastetős tömegét, arányos, egyszerű, kortárs megfogalmazással. Az itt megnyitott új közönségforgalmi bejárat közvetlenül az udvar megközelítésére, és az ott elhelyezett, nem múzeumi funkciók időben elkülöníthető látogatását, nyitva-tartását szolgálja, ami értékes gondolat, de a múzeumudvar teljes nyitottsága, közterületként való működése nem képzelhető el.

A Högyes Endre utca felől az új épületbe tervezi a műtárgybeszállítást, és a térszint alatti parkolók megközelítését, amely azonban a teherliftten való áthajtással nem elfogadható.

Az eredeti épület szerkezeti rendszerét megtartja, a válaszfalak kibontásával és átrendezésével hoz létre a megváltozott funkciónak megfelelő tereket. A tervben az eredeti, Lechner által tervezett állapotok helyreállítását javasolja, de a rekonstrukció részleteire nincs utalás.

Az épület funkcionális elrendezése átgondolt. A lechneri térsor használata, a meglévő és az új épületbe tervezett funkciók helye, ezek kapcsolatai, az egyes egységek téri elkülönítése, időben eltérő használata megoldott. A kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek is igyekszik megfelelni. A látványraktárakat és a műtárgyraktárakat a pinceszinten helyezi el, ahol a differenciált műtárgykörnyezet kialakítható. A kiállításokat az első és második emelet utcafrontjain helyezi el. Az üvegcsarnok két galériájára nem tervez kiállítást. A műtárgyvédelem feltételeinek megvalósíthatósága nem megállapítható. A rekonstrukció ütemezését a múzeum nyitva tartása mellett biztosítja.

A terv hiányossága, hogy az alapkoncepcióból következően, alapterülete eltúlzott, terjengős, téri megfogalmazása túlzó.

A tervet a zsűri díjazásban nem részesítette.

2. sorszámú pályamű

A terv részletesen foglalkozik az épület városépítészeti vonatkozásaival, a múzeum városi szövetbe való illesztésével, nagyvonalú víziót vázolva fel egy távlati megvalósítás reményében. Ennek az elképzelésnek megfelelően az eredeti Üllői úti főbejárat és a tervezett Hógyes Endre utcai bejáratok mellett egy harmadik közönségforgalmi bejárat lehetőségét biztosítja, amelynek megfogalmazása elmarad a többitől, a realitások figyelembevételével nincs szerepe. A terv részletesen foglalkozik az épület és környezetének kérdésével, az Angyal István tér és épület viszonyrendszerével, amelyekre figyelemreméltó javaslatokat tesz. Az üvegcsarnok és az udvar egy részét lendületes gesztussal egy erőteljesen formált üvegtetővel átfedi, amellyel megoldja az eredeti épület és a bővítmény tereinek funkcionális kapcsolatát, a kiállítóterek körbejárhatóságát. A jelenlegi udvar jelentős része beépül, a megmaradó udvart kertté formálja, de az nem válik a múzeum integráns részévé.

A főépület kupolájának ellenpontjaként egy artisztikus tornyot tervez a kelet-ázsiai gyűjtemény bemutatására, amely azonban teljességgel alkalmatlan erre a funkcióra, nemcsak a bemutatandó kiállítási tárgyak mérete miatt, hanem mert a látogatók útvonalának spirális vonalvezetése a tervezett méretekkel elfogadhatatlan. Ettől eltekintve az épület funkcionális rendszere összeszedett és átgondolt, összességében a pályamű megfelel a modern múzeumi közönségforgalmi terekkel szemben támasztott elvárásoknak, de egyes funkciók elhelyezése erősen vitatható. Ilyen a tetőteraszra tervezett kávézó pozícionálása a kiállítási felületekkel közös térben, a gazdasági feltöltések megoldatlansága, a bejáratok szinten az ellenőrzött és szabadon bejárható területek keveredése, a múzeumi shop elhelyezése.

Az átépítés ütemezését ábrán szemlélteti.

A zsűri véleménye szerint a terv építészeti megközelítése – vitathatatlan kvalitásai ellenére – nem tudta beteljesíteni a tervezők „időtlenséget” megcélzó törekvéseit, a tervezett épület erkölcsi tartósságát.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

3. sorszámú pályamű

A terv egyike azoknak a terveknek, amelyek a meglévő épületben és a tervezett bővítésben a legracionálisabban szervezett alaprajzi, téri rendszert hozták létre.

Az Iparművészeti Múzeum jelenlegi főbejárata továbbra is a közönség számára az elsődleges megközelítés marad. Az üvegcsarnok rendezvénytermi funkcióját megtartja, és az azt körülölelő galériát a nagyközönség számára megnyitja, ahol a múzeumi kávézó és a shop kap helyet, egyben elosztótér, ahonnan a különböző kiállítótereket lehet megközelíteni. Az alagsorban az ideiglenes tárlatoknak biztosít teret, amelyeket nagyon jól szolgál az új épületszárnyba tervezett műtárgybeszállítás és manipulációs terek kialakítása.

A meglévő és az új épületszárny bejáratai az eltérő rendeltetésnek megfelelő elkülönített megközelítést biztosítanak, így a hivatali dolgozók a Kinizsi utcai bejáraton közlekednek, rendezvények kiszolgálása az eredeti Högyes Endre utcai oldalbejáraton keresztül történik. Az új épület lehetővé teszi az udvar független megközelítését és ezzel a könyvtár és az étterem időben eltérő működtetését.

Az épület emeleti szintjeire tervezett állandó kiállítások körbejárhatóságát az új épület és az üvegcsarnok közé tervezett nyaktag biztosítja, ami funkcionálisan jó megoldás, építészeti megfogalmazását a zsűri kevésbé sikeresnek ítélte. Különösen ötletes a tetőteraszt és az új szárny felső szintjét összekötő nyitott átjáró (a nyaktag tetején). Összességében a pályamű a kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek jól megfelel, és a kiállítási koncepciók esetleges változásait is képes követni. A műtárgyvédelmi feltételek megteremtését a műleírásban megfelelően részletezi. Nem tér ki azonban az üvegcsarnok és a kiállító terek napfény elleni védekezésére.

Az új beépítés konfigurációja követi az eredeti lechneri tervek beépítését és épülettömegét, az új épülettömböt zöld-sárga rézborítással tervezi ellátni. A zsűri általában a mázas tetőcserepek színeivel képzett, azokkal kapcsolatot kereső építészeti, homlokzati megoldásokat sikertelennek ítélte, kivéve jelen tervet, amelynél az anyagba való „átírás” és az ornamentika együttes jelenlétével új minőséget tudott létrehozni. A rekonstrukció ütemezését megfelelően kidolgozta, és általában véve is a jól kidolgozott pályamű lehetőséget ad a továbbfejlesztésre.

A funkcionálisan jól végiggondolt tervet a Bíráló Bizottság 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti.

4. sorszámú pályamű

A terv a lechneri remek tiszteletén, megőrzésén alapuló, alapos elemző gondolkodás révén megszületett markáns állásfoglalás. Állítását, miszerint nincs szükség új, reprezentatív terek építésére, mert ezeket az Iparművészeti Múzeum épülete képes befogadni, a terv igazolja.

Az üvegcsarnok és a kis udvar térszín alatti beépítésével és Kinizsi utcai épületszárny tetőterének beépítésével megnövelt alapterületen oldja meg a múzeumi funkciókat. A konferenciateremhez is kapcsolódó alagsori kávézóhoz az udvar lesüllyesztésével teraszt képez, amellyel kiszabadítja a pincészetet a helyzetéből következő bezártságtól, ugyanakkor az így képződő nagy szintkülönbségekkel az udvar széttagolódik, a maradék felület némileg megtartja gazdasági udvari funkcióját, melyen át a térszín alatti parkolók megközelítése és a műtárgybeszállítás zajlik.

Az épület eredeti struktúrájában fellelhető hierarchiát megőrizve pozicionálja a funkciókat, a „bejárat” az Üllői útról nyílik, meglévő oldalbejáratok a külön látogatható terek megközelítését biztosítják. A tervezett épület a kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek jól megfelel, a műleírás a megfelelő műtárgykörnyezet megvalósítására is kitér.

A terv részletesen, nagy hozzáértéssel és érzékenységgel foglalkozik az épületrekonstrukció és restaurálás problematikájával, ezzel az épületmegújítás egyik legfontosabb kérdésére irányítja a figyelmet. Mennyire és milyen módon lehet, (vagy szükséges) helyreállítani az eredeti enteriört úgy, hogy az építészeti tér és a bemutatásra kerülő műtárgyak kölcsönhatásaként új, izgalmas minőség jöjjön létre.

Az új épület megépítésének célja, a tervezők szándéka szerint, a múzeum működésének technikai feltételét tudja biztosítani, a múzeum üzemelésének hátterét racionálisan megoldani. Az általuk tervezett épület megformálása tükrözi az építészeti szándékot, nem akar több lenni önmagánál, mértéktartó és okos. Hagyományosan formált épület, homlokzatát az eredeti épületről átemelt anyagokkal képzeli megoldani, nyílásainak rendszere azonban idegenül hat. A terv érdekes felvetése a múzeum jelenlegi kéményének az Angyal István téren emlékműként való újbóli felépítése. A zsűri megítélése szerint – az elképzelés minden drámaisága mellett – kérdéseket vet fel a gesztus hitelessége, megvalósíthatósága és értelmezhetősége tekintetében.

Az épületrekonstrukció kérdésére fordított figyelemre való tekintettel a tervet a Bíráló Bizottság 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti.

5. sorszámú pályamű

A pályázó a lechneri épület átalakításával és a bővítésre rendelkezésre álló Hőgyes Endre utcai telekrészen, hangsúlyozottan mai, korszerűnek szánt bővítéssel igyekszik teljesíteni a kiírásban szereplő programot.

Az épület eredeti főbejáratát továbbra is megtartja, de a Hőgyes Endre utcai bővítményen új közönségforgalmi bejáratot nyit a látogatók számára, és itt próbálja megoldani a gazdasági forgalmat, a műtárgy beszállítást, és a személygépkocsik behajtását. A látogatók számára nyitott új közönségforgalmi bejárat megoldja a könyvtár önálló megközelítését. A tervből nem olvasható ki tisztán, hogy a többi oldalbejáratnak milyen szerepet szánnak a tervezők, az egyes funkciók összeiláldottak, a dolgozóknak szánt alapterületek kapcsolódása nem megoldott. A műtárgy beszállítására tett javaslata jó, de épületen belüli útvonala helyenként beszűkül. Az új épületrészben a könyvtár és az előadóterem funkciója jól illeszkedik az épületegyüttes egészébe, a kiállítóterek elhelyezésére jól megoldást hoz a terv, de az emeleti szint körbejárhatóságát nem sikerült megoldani. A munkahelyek beosztása szintén nem megfelelő. A műleírás kitér a megfelelő műtárgykörnyezet megvalósítására, az üvegcsarnok fényszabályozására és a rekonstrukció ütemezését is megfelelően kidolgozta.

A közönségforgalmi terek zömmel az alagsorba kerültek, ebből következik, hogy kapcsolataik, zsákszerű megközelítésük nem felelnek meg a múzeum céljainak. A bolt, a kávézó és az étterem nem tudtak szervesen kapcsolódni sem a főbejárat előcsarnok tereihez, sem a kerthez. (pl. kávézóból a teraszra a mosdó csoporton keresztül vezet az út), különösen az étterem elhelyezésével tévesztett célt a terv.

Az új épület tömegét a csatlakozó párkányokhoz szerkesztett magas tetővel képezi, amelynek beton homlokzatát kortárs eszközökkel, ledes programozott világítással kívánja megoldani. A zsűri megítélése szerint az ennyire technikai eszközökre alapozó építészeti, design ötletek nagyon gyorsan avulnak, ezért az új épülettől elvárt időtállóságot nem képesek teljesíteni.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

6. sorszámú pályamű

A terv egyik fő gondolata a középső csarnokot körülvevő galériák fölötti szintráépítés, amelynek külső kialakítása megegyezik a hátsó új épületszárny homlokzati formáival. A kialakítani javasolt, galéria feletti új szint markánsan beavatkozik a Lechner-épület műemléki értékeibe, a ráépítés nem igazodik a régi épület tömegéhez, ellentétben a terv többi részével. A műleírás jól összefoglalja a modern múzeum lényegét ám a terv nem tanúsít ehhez mért érzékenységet.

Az emeletráépítés ugyan egyfajta megoldást kínál a tetőterasz helyreállítására, mindazonáltal erőteljesen megváltoztatva az eredeti épülettömeget. Jó ötlet a javasolt „tetőtúra,” de sajnálatos, hogy a lechneri üvegcsarnok fedése takarásba kerül. A kedvezőtlen galéria ráépítés mellett az új árnyékoló-tető előnytelenül takarja az alatta lévő holtteret. A fedett kisudvar pihenőtér, nincs igazi funkcióval ellátva. A szomszéd ingatlan felé a homlokzaton indokolatlan hangsúlyként jelenik meg a WC-blokk.

Kényelmetlennek tűnnek az új és régi épületrészek összekapcsolására hivatott szintbeli lépcsőzések, felvetik az akadálymentesítés problémáját, amit csak a liftek váltanak ki. Az átjáró helyenként szűkös, és idegenül hat a meglévő épületben alkalmazott eltérő tengelyek geometriája.

A terv a kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek jól megfelel, és a műleírás kitér a megfelelő műtárgykörnyezet megvalósítására. Értéke a tervnek az önállóan üzemeltethető könyvtár a régi Hőgyes utcai bejáratnál. Az új Hőgyes Endre utcai bejárat azonban gyakorlatilag csak a földszinti konferenciatermet szolgálja, feleslegesen megkettőzve az ellenőrzési pontokat. A teherliftek rendszere nincs kellően végiggondolva, keveredik a személy- és teherforgalom. A műleírás szakági részei dominánsan részletezik a technikai paramétereket, ugyanakkor az ütemezés kérdését érdemben nem tárgyalja.

A bővítés építészeti kialakításáról elmondható, hogy formailag jól illeszkedik a tető tömege a meglévő műemlékhez, pirogránit héjszerkezete a homlokzaton is jól reflektál a lechneri anyagválasztásra. A földszinti konferenciaterem üvegezésétől eltekintve bántóan zárt a homlokzat, még a közlekedőtereknek sem ad utcai nyílást. Pazarlóan tágas az aulában elhelyezett pénztárháza, értékes kiállítótér rovására.

A terv funkcionálisan bővíti az épületet és a műemlék anyaghasználatát modern formában folytatja környezetében, de építészeti érzékenységében nem ad kiemelkedő megoldást.

Az épület környezetének átalakítása során előnytelen az előkert elbontása és a zöldfelület áthelyezése az Üllői út felé, jogi bonyodalmakkal járóan magánterületre vezeti be a járdát valamint az eredeti helyén megtartott Lechner Ödön szobor akadályozza a forgalmat. A terv az udvarban sem számol a fák megtartásával, mivel túlzott méretűvé növeli a pinceszinti beépítést.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

7. sorszámú pályamű

A tervben javasolt formai válasz korszerűtlen, ipari jelleget társít a mívés műemlékhez. A műemlék épület felújításának tervében durván beavatkozik a kupolaterem újradefiniálásával a lechneri térbe, a díszterem funkciója elvész a tervezett installációval. A kupolaséta jó ötlet, de balesetveszélyes; a visszaállított tetőterasz korrekt megoldás. A tervezett vendéglátóhelyek ötletesek de szűkösek.

A Högyes Endre utcai beépítés tervénél formai öncélúság a választott tetőforma amely kívülről nem látszik, az utcai homlokzat évtizedekkel korábbi megoldásokra hajaz, nem tekinthető kortárs ízléssel elfogadhatónak. Az új előcsarnoknak nincs elegáns kapcsolata a főépülettel, lépcsőzésre kényszeríti a látogatót. A kapcsolódó közterületek kialakítására vonatkozó javaslata is fantáziátlan, Lechner Ödön szobrának méltánytalanul takart, udvari elhelyezésének ötletével áll elő.

Az irodarész bántóan bekúszik a földszinti főhomlokzat mögé a múzeumi tér rovására. A kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek közepesen megfelel: koncepciótlan a kiállítás-szervezés, könnyen eltéved a látogató a tengernyi ajtók közt. Túlzottan tágas az időszaki kiállításokra szánt alapincézett terület. A restaurátor műhelyeket az alagsorba helyezi, ahol nem biztosított a természetes fény.

A Kinizsi utcáról megoldott személyzeti bejárat és az önállóan is működtethető Högyes utca bejáratú könyvtár megfelelő üzemeltethetőséget biztosít.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

8. sorszámú pályamű

A pályamű tervlapjain, műleírásán és lezárt borítékán egyaránt feltüntetésre került egy olyan, a bírálóbizottság (zsűri) megítélése szerint jeligének tekinthető mondat, amely ilyenként a titkosságot sértette, ezért a bírálóbizottság (zsűri) a pályamű kizárása mellett határozott, figyelemmel a Kr. 5. § (1) bekezdésére, illetve a (2) bekezdés a) pontjára és 17. § (2) bekezdés c) pontjára („a tervpályázatot a titkosság biztosításával kell lefolytatni”, „a titkosság biztosítása érdekében [...] a pályaművet tartalmazó csomagot, az egyes munkarészeket *jeligével*, névalírással *ellátni*, vagy egyéb, a titkosságot sértő módon megjelölni *nem szabad*, és a pályamű nem tartalmazhat olyan utalást sem, amelyből a szerző személyére vagy munkahelyére következtetni lehet”, „a bírálóbizottság a tervpályázatból kizárja [...] a titkosságot az 5. § (2) bekezdés *a)* és *b)* pontja értelmében sértő pályaműveket”).

A tervet a Bíráló Bizottság kizárta.

9. sorszámú pályamű

Az új beépítés egyszerű vonalú, kortárs formanyelve és a teljes épület kiválóan végiggondolt elrendezése miatt a pályamű kiemelkedő értéket képvisel.

A terv letisztult viszonyban áll a Lechner-épület műemléki értékeivel, egységesen megőrzi mind a régi épület tömegeit, mind kiemelt tereit, a homlokzatok és a belső burkolatok teljes rekonstrukciójával számol. A belső udvar lépcsőzetes rendezésével felértékeli ezeket a tereket és a belső homlokzatokat, egyben értékes konferencia és fogadótereket hoz létre az udvar alatt. Látogatható tetőteraszt épít vissza a központi galériák fölé és a kupola külső előterében is. A kiemelt terek bekapcsolásával a közönségforgalomba (közönségforgalmi terek vagy kiállítóterek) bejárhatóvá teszi azokat, megőrizve hozzáférést biztosít olyan rejtett értékekhez, mint az egykori főigazgatói lakás körüli belsőépítészeti kialakítások és terek. A fő szinteken (1-2. emelet) akadálymentesen, teljesen körbejárhatóvá teszi az épületet, bejárhatóak ezzel a terek és élvezhetővé válnak az udvarokon keresztül érvényesülő belső látképek, lechneri térfalak. Ezt tovább erősíti a tetőteraszok rekonstrukciójával.

A kiállítási rendszerre született javaslat két szinten körbevezetett, látványraktárakkal kombinált állandó kiállítást tervez, amelyhez megfelelő méretű, teljes egészében körbejárható kiállítótereket alakítana ki. A két szinten megvalósított teljes körbejárhatóság az érvényes múzeumi sztenderdeknek megfelelően konzekvens egyirányú közlekedést tesz lehetővé az épület állandó kiállításokat tartalmazó részein, ezzel nagyban felértékeli a múzeum használhatóságát. Méltányolandó az a javaslat, amely az iszlám-kiállítást a környezeti tényezők szempontjából erősen terhelt földszinti galéria helyett a második emeleten javasolja elhelyezni. Az adattári és könyvtári raktár elhelyezése a Kinizsi-szárny alagsorában jó megoldás, kellő helyet biztosít, bár az Adattár raktárainak megközelítése az adattári irodából kissé körülményes. Hasonlóképpen nem teljesen megoldott a látványraktárak és a restaurátorműhelyek / irodák közötti közlekedés vezetése. A gyűjteményi raktárak területét jelentősen alátervezte, ennek kapcsán logisztikai módosítások indokoltak a továbbtervezés során.

A körbejárható, egymáshoz kapcsolódó kiállítóterek máshogyan is berendezhetőek. Az új szárnyba tervezett széles és magas kiállítóterek nagy flexibilitást biztosítanak. A földszinti galéria üresen hagyása („multifunkcionális tér”) és a kupolaterem javasolt funkciója – VIP-terem – is lehetőséget hagy e terek kiállításként való hasznosítására. Az időszaki kiállítóterek alapterülete és megközelítése megfelelő.

A főépületben az üvegtető átalakítását, lamellákkal ellátását tervezi, ami nagymértékben megnövelné a műtárgyvédelem lehetőségeit. A teljes épület klimatizálásával számol. Kérdést egyedül az új épület nagy üvegfalai jelentenek – bár a műleírás szerint a szükséges fényvédelmet ezek is tudják garantálni.

A közönségforgalom kiszolgálására kellő teret biztosít: az Üllői-Hőgyes sarkon a földszinten kávézót tervez, mellette önálló múzeumi boltot, a hátsó szárnyban pedig éttermet. Mind a kávézó, mind az étterem közvetlen kapcsolatban áll az előttük lévő udvarokkal, ezzel bevonva

e tereket is a közönségforgalomba. Meggondolandó, hogy néhány funkció – elsősorban a múzeumi bolt – áthelyezésével a terven üresen hagyott földszinti galériába, nem használhatóak-e jobban ki ezek a terek is. Külön kiemelkedik a kis udvar alatt kialakított, utcáról önállóan is megközelíthető konferenciater jó elhelyezése, amely közvetlen kapcsolatban áll a fölötté kialakított kávézóval is, lehetőséget nyújtva ezen funkciók akár önálló, akár a múzeumi rendhez kapcsolt működtetésére. Funkcióval tölti meg az alagsori előcsarnokot, kapcsolatot biztosítva a kiválóan pozicionált konferenciatermekkel.

A javasolt új beépítés az eredeti, Lechner Ödön által is tervezett beépítés vonalát követi, logikusan egészíti ki a meglévő épületet. Az új épület formailag jól értelmezi az illeszkedést, a tetőfelületek geometriai tömegalakításával, „kristálycsiszolással” utal a Lechner-épület térsor tengelyére, pl. megidézi az épület Üllői útra merőleges szerkesztését.

A szabályozási tervnek mindenben megfelelő beépítési javaslat született, amely egy új, önálló bejárat kialakításával felértékeli a Högyes Endre utcát. A földszinti térfal jó szögben invitálja a látogatókat a bejáratához. Az itt kialakítandó étterem, valamint a szintén a Högyes-szárnyn nyíló ’konferencia és oktatási’ bejárat (a jelenlegi hivatali bejárat) önálló célpontként is értékelhető elemeket helyez el itt. A tervezett tömegalakítás figyelembe veszi az adott szerkesztési tengelyeket és korszerű, izgalmas geometriai logikát eredményez. A homlokzat visszafogott, semleges felületű, végső kialakításában további csiszolást kíván, az utcaképet nem dominálja.

A párkány- és tetőmagasságokból kiindulva készült a homlokzatot osztó ferde síkok kiosztása. A belső szintmagasságok kialakításakor a régi épület teljes mértékben szervesen, akadálymentesen tud illeszkedni a lechneri épülethez, az új épület mindkét végén. Építészetileg az új épület nem kíván konkurálni Lechner épületével, belső homlokzatain is inkább visszatükrözi azt, ami értékelhető magatartást tükröz. Külső homlokzatán lechneri motívumokat használ fel modern értelmezésben, ízléses dombornyomott kéregbeton felület kialakításával. A homlokzatokon felhasznált anyagok – mintázott felületű látszóbeton, átlátszó vagy fehérre alakított, üvegrétegek közt elsötétíthető, variálható világítással szerelt függőnyfal – méltóak a régi épület Zsolnay-burkolatához, de nem kívánják azt utánózni. Az élhetővé tett udvarok üvegfenekű medencéje a konferenciaterem fogadótere felett természetes felülvilágítást ad.

Az építkezés ütemezése jól van végiggondolva, biztosítja a folyamatos működést.

A terv talán a legötletesebb megoldást nyújtja az Iparművészeti Múzeum megközelítésének problémájára: elnyújtott akadálymentes rámpává alakítva az aluljáró lépcsőjét, amely egyenesen a főépület kupolájának nagyszerű látványa felé irányul. A közterület rendezésével, a forgalom korlátozásával ugyanakkor a felértékelődő Högyes-szárnny megközelítését is rendezi. A javasolt térrendezés a metróaluljáró felől elsősorban az Angyal István parkba tervezett lépcsőzetesen süllyesztett teraszokkal és díszmedencével nyújt többletet a jelenlegi megoldás helyett, amelyben további zöldfelület növelés mellett javasolható a kupoláról eltávolított eredeti lanterna koncentrikus szökőkútként való elhelyezése, de összességében az Üllői úti homlokzat előtti kert rekonstrukciója és a Högyes utca új megközelítés is jelentősen

növeli a közterületek értékét és általában a múzeum környezetének vizuális színvonalát. Egyben javallott Petz Ármin eredeti előkert-tervének figyelembe vétele.

A terv arányos, hiszen a tervezett bővítés mértéke, alaprajzi mutatói összhangban állnak a megvalósítani kívánt célokkal – nincs sem eltúlzott földalatti beépítés, sem indokolatlan terek, a kertben megőrzi a megtartandó fákat. A közönségforgalom végiggondolásával a felújított, kibővített épület kényelmesen ki tudja szolgálni a jövőben tervezett látogatószámot. A terv logikus célkitűzésekre ad világos válaszokat. Nem számol indokolatlanul drága megoldásokkal, a megadott feladatok adott térben való megvalósítására törekszik, mértéktartó építészeti megoldásokkal és anyaghasználattal.

Az új szárny bejárata önállóan is szolgálja a design múzeumrészt, önállóan üzemeltethető a Högyes Endre utcai régi bejárattal a konferenciaterem is, úgyszintén a múzeumtól függetleníthető a könyvtár látogathatósága a Kinizsi utcai régi bejárat felől, itt azonban biztosítandó, hogy a lechneri portásfülke ne essék az akadálymentesítés áldozatául. Az megújított gépészet a jelenleginél gazdaságosabb üzemeltetést tesz lehetővé (árnyékolás, klimatizálás, vízkezelés, stb.), csekély számú teherlifttel oldja meg a műtárgyak függőleges mozgását. A parkoló jól használható, az épület egészében kellő méretű gépészeti aknák állnak rendelkezésre.

A múzeumi működést teljes körűen megújító, kiválóan végiggondolt szerkezeti rendszer, valamint a látványos tömeget alkotó, mégis visszafogott és Lechnerrel nem konkuráló új beépítésre való tekintettel a Bíráló Bizottság a tervet első díjban részesíti.

10. sorszámú pályamű

A tervező túlzottan fél beavatkozni a lechneri épületbe, még a toldalékok szintjén is. Félreértelmezi a lechneri motívumokat, felnagyított formában repetitívvé teszi azokat az új homlokzati szakaszon. A javasolt megoldások hamar elavulóak, ez ideiglenes érzetet kelt. A terven funkciótlan marad a meglévő Hőgyes Endre utcai bejárat.

A kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek közepesen megfelel, a funkcionális kapcsolatokat jól kidolgozta. A kissé rövid műleírás kitér a megfelelő műtárgykörnyezet megvalósítására. Az üvegcsarnok árnyékolását megoldja. A rekonstrukció ütemezését kidolgozta.

A bővítés építészeti kialakítása során idegenül hat a régi és új épületrészek kapcsolatát biztosító üveghíd, felbomlik a zárt sorú utcakép a perspektívában. A tervezett új lépcsős nyaktag bejárat ideiglenesnek hat és akadályozza az udvarok bejárhatóságát. A Hőgyes Endre utcai passzáznál keverednek a közlekedési útvonalak a kamionsüllyesztő okán. A parkolás teljesen megoldatlan, csupán három felszíni tárolóhelyről gondoskodik a terv. A főépület tetőteraszára telepíti a hőszivattyú kültéri egységeit amely összeegyeztethetetlen a műemlékvédelmi szempontokkal.

Összességében a két épület között félreértelmezi a viszonyt, félénken távolságot tart a főépülettől. Elmondható, hogy a terv nem tartalmaz eredeti javaslatokat. A terv túlterjeszkedik az építési helyen ám ezzel nem ad új megoldást.

A Múzeum környezetét nem tudja érdemben javítani – a bővítés jellege miatt környezetét negatívan befolyásolja, ideiglenességet sugall. Az Angyal István park dombja szép megoldás.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

11. sorszámú pályamű

A tervhez csatolt műleírás értékes városszerkezeti, műemléki elemzést ad. Elemzi Belső-Ferencváros kulturális térkapcsolatait, jogosan felveti a Zsolnay gyár felélesztésének dilemmáját. Egyébként is a terv legfőbb értékei közé tartozik, hogy modern felfogásban újjáéleszti a terv a kerámiaburkolatot. A választott kerámiaburkolat az új homlokzaton jól reagál a lechneri anyaghasználatra.

Hátrány, hogy a javasolt új beépítés során létrejövő tömbben egyáltalán nincs múzeumi kiállítótér, valamint funkciótalanává válik a két régi oldalsó bejárat. Ezzel a bővítés gyakorlatilag irodaházzá degradálódik. Emiatt a kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek csak közepesen felel meg.

A javasolt megoldások között a kis udvaron tervezett lépcsősor átvezetése a hátsó udvarra ugyan jó ötlet, de szűkössége folytán nem elfogadható megoldás. A díszterem kupolájának üvegezése szintén jó javaslat. A középfőfalak merész kiváltása a kiállítóterekben kockázatos szerkezetileg. A pincébe száműzött kávézó barátságatlan megoldás. Funkció nélkül hagyja a terv a megtartott kéményt. Az udvarok kihasználatlanok maradnak, a bővítés sem indukál közlekedést az új szárny felé.

Pazarló a földszinti rakodóterület. Kedvező a kis udvar elhelyezett konferenciaterem, de összességében túldimenzionált a pincésinti beépítés. Nehézkes a gépkocsi-rámpa megközelítése, felvillantja egy jövőbeni bővítés lehetőségét a szomszédos lakóház udvara felé.

A műleírás nem tér ki a megfelelő műtárgykörnyezet megvalósítására, de a gazdaságos üzemeltetés kapcsán említi, hogy napenergia felhasználására törekszik. Az átépítés ütemezését ábrán szemlélteti.

Pozitívuma a pályaműnek, ahogy egységében kezeli a Belső-Ferencvárost. Ferencváros kapujaként az Angyal István parkba helyezi az eredeti lanternát zenepavilonként, méretéből adódóan azonban ez az ötlet kidolgozatlanak tűnik. Petz Ármint eredeti előkertjét állítja vissza és Lechner Ödön szobrának méltó helyet biztosít az udvaron.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

12. sorszámú pályamű

A pályamű nem ajánlott küldeményként került feladásra, a pályaművet tartalmazó csomagot a bírálóbizottság (zsűri) nem bontotta fel, mivel a pályamű benyújtása ebben a formában nem felelt meg a tervpályázati dokumentáció Tájékoztató adatok 1.9. pontjában foglalt előírásnak, amely szerint „a pályaművek [...] kizárólag ajánlott postai küldeményként nyújthatók be”. Figyelemmel a Korm. rendelet 16. § (1) bekezdésében foglaltakra („a pályaművek [...] kizárólag postai úton nyújthatók be, a benyújtás időpontjának a postai feladás igazolt dátumát kell tekinteni”), a pályaművek felbontásának szabályairól szóló 17. § (6) bekezdés szabályaira (a pályaművek „bontásról jegyzőkönyvet kell készíteni (a továbbiakban: bontási jegyzőkönyv), amelynek legalább a pályaművek bírálati sorszámát, *postai azonosítóját*, továbbá a pályaművek munkarészeinek megnevezését és darabszámát kell tartalmaznia”), illetve a 17. § (3) bekezdés szabályaira („a bírálóbizottság a bírálatból kizárhatja a formai követelményeket nem teljesítő – feltéve, hogy a formai hiba a pályamű bírálatát ellehetetleníti – vagy a *hiányos pályaműveket*”), a bírálóbizottság (zsűri) a pályamű kizárása mellett határozott.

A tervet a bíráló bizottság kizárta.

13. sorszámú pályamű

A pályázatban a Lechneri mű építészeti értelmezése európai kitekintéssel azt sugallja, hogy a pályázók értik a házat s annak kellemében készítették el tervüket. A tervből sugárzik a nagyvonalúság. A mélyföldszinti új kiállító udvari térben jól használja a „lechneri” angol aknarendszert. E térsort jól köti a nagyterem alatti új terekhez. A terv erénye, hogy nem fedi le a kisudvart. Összességében a műemléki viszonyulása új térrendjével együtt magas színvonalú.

A kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek közepesen megfelel. A műleírás kitér a megfelelő műtárgykörnyezet megvalósítására és az üvegcsarnok árnyékolását is megoldja.

Az új épület tisztán szerkesztett lapostetős tömegével jól kapcsolódik a meglévő épületszárnyakhoz. A Högyes Endre utcában a beiktatott „átvett” lépcsőházi tömegével elkerüli a kapcsolódás összes lehetséges buktatóját. Látni engedi a múzeumi beforduló végfalat, így nem keresi a nehezen megfesthető szervülés útját.

Az új ház térrendszere tériségében és tartalmában jó megoldást nyújt.

Az egész új épület borítására javasolt üvegtégla – igen, az fejtörést okoz.

A múzeum szellemiségének kiterjesztése a közvetlen környezetre színvonalas. Az Angyal István téri zöld kupola jó és érdemes gondolat.

A beavatkozások arányosak, fenntarthatóság, költséghatékonyság megfelelő.

A javasolt új alagsori térrendszer megoldásai miatt a tervet a Bíráló Bizottság 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti.

14. sorszámú pályamű

A pályázatban kitűzött célok követik a kiírás elveit. Törekvései az eredeti állapot tiszteletben tartásáról árulkodnak. Talán illett volna a galéria szint fölött a tetőteraszt pártasorával helyreállítani. A kisudvar lefedése sem igazán megfelelő helyre került. Bizonytalan homlokzati kapcsolatokat eredményez a szerkezet beépítése. Berendezésnél a „pálmaliget” növényzet használata nem megengedett.

A jelzett hiba és hiányosságtól eltekintve jól viszonyul a műemléki értékekhez. A nagyterem alatti térsor szépen van kivitelezve az udvarokra. A kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek közepesen megfelel; a kiállítási koncepciók esetleges változásait a terv képes követni. A műleírás kitér a megfelelő műtárgykörnyezet megvalósítására és az üvegcsarnok árnyékolását megoldja. A rekonstrukció ütemezését kidolgozta.

Az új épület tiszta szerkezeti rendszerű és térstruktúrája öntörvényű. Utcafronton az eltérő magasságú téri helyzetekhez nem igazodik. A klasszikus magastető bizonytalanul kapcsolódik a műemléki tetőkhöz. A homloksík és tetőfelületnek azonos anyagú és mintázatú burkolásától a tömeg elveszti technikáját és rontja az alapszándékot. A bemutatott felületkonceptió, azaz a cserépből kreált, parametrikus gyártású kerámiaelem nem talált tetszésre. Különösen érthetetlen az alkalmazása a keskeny pilléreken.

A múzeum szellemiségét nívósan terjeszti környezetére. Az Angyal István térre javasolt városi kút s a hozzátartozó liget szép gondolat.

Beavatkozások arányosak, fenntarthatóság, költséghatékonyság megfelelő.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

15. sorszámú pályamű

A pályázat pontosan meghatározza a főépület rekonstrukcióra váró értékeit, egyben a tervezők sajnálattal tudtják, hogy nem tudták teljesen elvégezni a szükséges kutató munkát. Ezek után az utcai fronton teljes szint-süllyesztéssel bővíti a múzeumot, ami nem sérti a műemléki egységet. A „kisudvar” lefedi, majd tetejére épít egy szintet. Itt bicsaklik a rekonstrukció, mint kitűzött elv. Valamint az udvari lépcső és rámpa bemutatott terve sem az érzékeny rekonstrukció felé mutat.

A terv a kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek közepesen megfelel. A műleírás kitér a megfelelő műtárgykörnyezet megvalósításának kérdésére, és a terv a rekonstrukció ütemezését is jól kidolgozta.

Az új épület telepítése megfelelő, tömegalakításában a vitrines és elmozduló tagoltság (szalagos) eredményezi a magassági igazodást. A felületek motívumdíszesek és függőleges, vízszintes rovátkoltak. Ugyanez az elv érvényesül a belső udvar felől.

Összességében építészeti alapállása jó. Igaz külső homlokzata a lyuggatott felületű utcaképben „robbant” a meglévő épület kisudvarában s a fölötté történtek erőszakoltak. A múzeum szellemiségének kiterjesztését környezetére „minimalista” tárgyi és felületi eszközökkel oldja meg úgy, hogy a ház előkertjét is megszünteti. Ez téves koncepció.

A beavatkozások arányosak hibáival együtt, különösen a kisudvari „vállalkozás” kifejezetten aránytévesztő. Költséghatékonysága megfelelő.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

16. sorszámú pályamű

A pályázat a műemlék épület méltó gondozása mellett egy igen erős újszerű térrendszer hozzáadásával, a galériaszint fölötti plusz szint beépítésével áll elő. Annak tetősíkját, mint fedést kiterjeszti a kisudvar fölé. Továbbá a tetősíkot átviszi az új épület felé a bejárat udvar fölé – ezzel egy csapásra három új términőség született. Volumenében és hatásában is újszerű a tett. Különösen bevilágító szemeivel és zöld függönyeivel hatásnövelő megoldás. Nagy kár, hogy ez a nagy tetőerő nem hatja át az új épület tömeg és felület-összefüggéseit. Összességében a műemlékkezelés az új elemekkel együtt arányos. Funkcionális térrendje elfogadható, a padlásteret sajnos beépíti, a kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek közepesen megfelel.

Az új épület lapostetős tömegrendje jó. Utcafronti csatlakozásai érzékenyek. Nagy kár, hogy a műemléki oldalról érkező nagy tető nem szervezi az új tömeget. Természetesen a térvesztés előállhatott volna. Az új térrendszer szervesen kapcsolódik a meglévő múzeumi térrendhez, utcai homlokzatának komponálása szerény, azaz ellentmond a vezérszándéknak. Bent ugyancsak.

A múzeum szellemiségének környezetre való kiterjesztésével különösebben nem foglalkozik a terv. Az Angyal István tér kezelése elfogadható.

A terv az arányossági szempontokat és költséghatékonyságát illetően megfelelő.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

17. sorszámú pályamű

A múzeum építészeti értékeit figyelembevevő terv. Az üvegcsarnok alatti mélyföldszinti beavatkozások megfelelő téri többletet biztosítanak a múzeum számára. Téri újdonságot jelent a „kisudvar” lefedése. Az oldalszárnyak középső hosszfőfalának fellazítása, „dobozolása” kísérlet a térarányok és használat javítása. Az udvar hasznosítására törekszik, úgy mint a 'sétaliget'. A terasz helyreállítása pozitívum. Összességében a műemléki értékeket helyénvalón kezeli, ez alól kivétel a hosszfőfal szerkezeti és térbeli kezelése.

A kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek közepesen megfelel, de a műleírás szűkre szabottan tér ki a megfelelő műtárgykörnyezet megvalósítására.

A bővítés építészeti kialakítása terén a javasolt beépítés a rendezési tervnek megfelelő, ami a beépítés kontúrját jelenti. Tömegképzésével már bizonytalan kapcsolatokat hoz létre a szomszédos épületekkel. Tetőidomai hol „ipari” karakterűek, hol sajátosan képzett térformák. Lásd Hőgyes utcai homlokzat. A megtartott kéménynek nincs szervezőereje. Kisudvar lefedése bizonytalan geometriájú és rossz helyen van. Homlokzata motívumalapú, nem kerül önmaga új épülethez és az egész együtteshez sem. Összességében építészeti törekvései nem tudtak többletértéket adni az épületegyüttesnek.

A múzeum szellemiségét kiterjeszti az Angyal István térre, a kihelyezett laterna elhelyezése jó, háttér parkkezelést nem tervezi, a laterna az új térburkolat segítségével a múzeumhoz kapcsolja az Angyal István teret. Mindezt tematikusan mutatja be a terv.

A beavatkozások arányosak, hibáival együtt költséghatékonysága megfelelő.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

18. sorszámú pályamű

A legkisebb alapterülettel (18.002 m²) dolgozó-, a lechneri együttes értékeit koncepciójában meghatározóan őrző terv. Nem épít be udvarokat, ám a körbejárhatóság megteremtését fontosnak tartja. Az új építést az érvényes szabályozás betartásával-, homogén homlokzati kerámia-struktúrával alakítja ki, alatta két pinceszintet tervez.

A főépület kiemelt műemléki voltát tisztelettel kezeli. Nem akarja túlharsogni a lechneri architektúrát. Az árnyékolást is adó hatszögű kerámia-elemekből kialakított homlokzati „függöny” mögött végigvezetett üvegfalak a földszinten bújnak elő a kerámia-rács mögül. Ez a tömeg és homlokzat-kezelés a pályázatok egy részénél visszatérő megoldás-típus, mely azonban a lechneri gazdagságra, és az új szárnyba koncentrálódó összetett funkciókra nem ad megnyugtató választ.

Az üvegcsarnok körüli tető kerámia-szegélyes pártázatának helyreállítási javaslatával és pompás terasztetőként való kialakításának lehetőségével nem él, viszont e lehetőséget feláldozza azzal, hogy e tetőre körben napelemeket telepít.

A könyvtár / adattár szűkös, önálló külső megközelítése körülményes, Hőgyes utcai földemen való elhelyezése pedig a nagy földemterhek miatt nem szerencsés javaslat.

A Kinizsi utcai szárnyban a földszinti akadálymentes körüljárhatóság érdekében sajnos elbontaná az eredeti bejárat előtér lépcsőjét és portásfülkéjét, és a kis előteret hosszú lépcsővel terhelné. E megoldás lépcsőházi lépcsőkarokat érintő következményeit nem dolgozza ki.

Az akadálymentes megközelítést a főbejáratnál nem oldja meg, az a Hőgyes utcai új bejáratnál, ill. az előbb említett Kinizsi utcai átalakított előcsarnoknál lehetséges, de utóbbi nem kedvező javaslat. A két főlépcső vonalában elhelyezett liftek – mint a legtöbb pályázatnál – már jól szolgálják a látogatók belső-, akadálymentes forgalmát.

A földszinten a főbejárat szemből-, az üvegcsarnok előtt elhelyezett infopult és jegyárusítás elvágja az előcsarnokot és az üvegcsarnokot, kedvezőtlen megoldás.

Az üvegcsarnok alatt körben elhelyezett időszak kiállító tér többcélú konferenciaterem / időszak kiállító tér funkciót övez. A ruhatár főbejárat alá helyezése szerencsétlen, körülményes javaslat.

Az egyes múzeumi funkciók elhelyezése a meglévő és az új terekben a tervezők építészeti koncepciójának elveit követi. Általában a tervet a múzeumi funkciók széttagoltsága jellemzi.

Az udvarokat háromféle módon kezeli:

- a Hőgyes utcai új bejáratához kapcsolódó design- és divatüzlet, ill. előcsarnok, valamint étterem a két fa megtartásával terasz, éttermi fogasztótér, divatbemutató stb. Itt az új épületen belül túl sok, egymást is zavaró funkció koncentrálódik (Műtárgyszállítás, parkoló bejárat (szerencsétlen gépi parkolóhoz), konyhai árufeltöltés és moslék/hulladék elszállítás, bejárat + akadálymentes bejárat és lift, udvari funkciók megközelítése)

- a nagy udvar szabadtéri kiállító terület, melynek kialakítására azonban tervi javaslatot nem ad,
- a zárt kis udvart síkban (-4,97) kedvezően összekapcsolja az üvegcsarnok alatti kiállító térrel, és „titkos kert” -nek keresztelve alakítja ki.

Tervi ábrázolásai és a műleírásában foglaltak helyenként következetlenek; Az új rész alagsorában a hosszmetseten légkezelőt ábrázol, az alaprajzon ennek nincs nyoma. A gépészeti leírás a meglévő kazánház tartalék-kapacitásának kihasználásáról beszél, ám azt a terv megszünteti. A jelenlegi padlásteret csak gépészet céljára veszi igénybe, ami üdvözlendő, ám az ide telepített gázmotoros hőszivattyú működéséhez szükséges jelentős keresztmetsetű nyílások kialakításának módjáról a lechneri tetőfedésben nem tesz említést.

Az ütemezésre adott javaslata a függőleges elhatárolásokkal megvalósítható javaslat.

Az Angyal I. téren a homlokzatra tervezett hatszöges struktúrából kiindulva alakít ki zöld- és vízfelületeket, és figyelemre méltó javaslatot tesz itt kétévente „közterületi biennálék” keretében utcabútor pályázatok kiállítására.

A tervben foglalt megoldások, mértéktartó beavatkozások az eredeti lechneri „attrakciót” tisztelve megőrzik, a hozzáadott új érték azonban nem szolgálja maradéktalanul a megfogalmazott célok elérését.

A Bíráló Bizottság a tervet érdemeinek elismeréséül 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti.

19. sorszámú pályamű

Lebontja a Högyes utcai szárnyat a központi térrel összekapcsoló épületrészt, és ezzel az udvarokat összenyitja. Minden udvart beépít a pinceszinten, ezzel 23.480 m² alapterületet hoz létre. A meglévő ácsszerkezetet „koporsó”-födémre cserélve beépíti. Új épülete sávos-raszteres architektúra, zöldtetővel.

A bontásokkal, az udvarok teljes beépítésével, a tetőszerkezet lecserélésével és beépítésével jelentős beavatkozásokat tervez, de ezek hozadéka e beavatkozásokat nem igazolja. Az új szárny architektúrája sem nem illeszkedő, sem nem kontrasztos, a kerámia burkolatok ellenére bántóan idegen.

Alá -15,50-ig lenyúló mélyparkoló-„silót” tervez, szerencsére elhúzva a főépülettől.

A műtárgy szállítás megoldására tett javaslata nem használható.

Az üvegcsarnok körüli tető lechneri kerámia-szegélyes pártázatának helyreállítási javaslatával és terasztetőként való kialakításának lehetőségével nem él.

Mindkét udvart beépítve a teljes terület alatt mesterséges klímájú funkciókat helyez el. A kis udvar alatt időszak kiállító tér, a nagy udvar alatt a könyvtár és adattár raktárai húzódnak úgy, hogy az udvarok szintjeit fölöttük megemeli, ezáltal oda a kertből csak lépcsőkön lehet feljutni. Az udvarok nagy részén sávos burkolatot tervez, a zöld felületek visszaszorultak, csak „ágyások”.

Az akadálymentes megközelítésre a főbejáráshoz kapcsolódóan is ad javaslatot, és az Högyes utcai új bejáratnál is lehetséges. A két főlépcső vonalában elhelyezett liftek jól szolgálják a látogatók belső-, akadálymentes forgalmát.

Az üvegcsarnok alatt és körben időszak kiállító tereket tervez. Az utólagos beépítéssel létrehozott kiállító tér pillérállásai túl sűrűk. A ruhatár főbejárat alá helyezése szerencsétlen javaslat.

Az egyes múzeumi funkciók elhelyezése a meglévő és az új terekben a tervezési programban megadott követelményeknek közepesen megfelel. Az ütemezésre adott javaslata a vízszintes elhatárolásokkal és a tetőtér beépítéssel indulva nem megvalósítható.

Az Angyal István teret fogadótérként, a megemelt burkolatú, vegyesforgalmúvá alakított Högyes utcát sétányként kezeli.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

20. sorszámú pályamű

A Högyes utcai új beépítésnél stiláris elemek használatával tervezni megoldani a meglévő és az új épület kapcsolatát. A mélypicei folyosók szintjén az alagsorok alatt mindkét szárnyban utólagos alapincézést javasol. Ezzel összesen 26.036 m² alapterületet hoz létre.

A terv a múlt stiláris elemeihez nyúlva tévesen értelmezi a lechneri történelmi érték és az új épületrész viszonyát. „Idézi” a múlt formáit és anyaghasználatát, de e téves értelmezés még téves „idézetekkel” is párosul.

A mélypincei folyók mentén tervezett nagy utólagos alapincézést annak funkciói nem értelmezik; itt, több, mint tíz helyen összesen majdnem 1.000 m² (!) szellőző gépházát telepít! A könyvtár/adattár könyvraktár Kinizsi utcai és belső szárny alatti új mélypincei elhelyezése rossz javaslat, tömörraktári területe túldimenzionált.

Az üvegcsarnok alatt és mellette körben időszakos kiállító tereket készít. A főbejárat mindkét oldalán a -5,45 mélypincei szintre telepített közönségforgalmi wc-blokkokat-, a -4,85 szintre a bejárat alá pénztárakat-, a -3,00 szintre helyezett ruhatárakat és újabb wc-ket-, és a földszinti előcsarnokot összekötő új lépcsőket és lifteket tervez, mely bejárat mellé tapadó új, bonyolult közlekedési pályák a lechneri fölépcsők mellett nem kívánatosak.

Az akadálymentes megközelítésre a főbejáratához kapcsolódóan ad javaslatot, és az a Högyes utcai új bejáratnál is lehetséges. A két fölépcső vonalában elhelyezett liftek szolgálják a látogatók belső-, akadálymentes forgalmát.

Az új szárny alatt rosszul v. nem is használható lehajtóval parkológépes parkolókat tervez. A műtárgyszállítás a Högyes utca felől ugyanitt lehajtva a -3,00 szintre nem jó megoldás. Az új szárny alárendelt, szűk kis bejárata egyszerre személyzeti-, konferenciaközpont- és iskola bejárat kisstílusú, alulméretezett terekkel. Az új szárny pillérei a parkolóktól eredően a fő szinteken estlegesen állnak.

Az üvegcsarnok körüli tető kerámia-szegélyes pártázatának helyreállítási javaslatával és terasztetőként való kialakításának lehetőségével nem él, de az üvegcsarnok árnyékolására több megoldást is javasol.

A Kinizsi utcai bejáratot kávéház-, shop- és könyvtári külső megközelítésre használja. Akadálymentes megközelítésükre külön lift szolgál. A szerencsétlenül az alagsorba dugott kávézóból a kiállító udvarra csak újabb lépcsősoron át vezet az út.

Az üres padlásteret sajnos, nem csak gépészeti területként, de munkahelyekkel is beépíti.

Az egyes múzeumi funkciók elhelyezése a meglévő és az új terekben közepesen megfelelő. Az ütemezésre adott javaslata alaprajz nélkül nem egyértelmű.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

21. sorszámú pályamű

A lechneri épülettel tisztelettudóan viselkedő-, a hozzáadott épülettel és udvar szintjén végigfutó, áttört ornamentikájú lemezzel új építészeti értéket létrehozó terv. (össz. 21.956 m²)

A tervezett új épület tömege, kapcsolódása a Hőgyes u.-i adottságokhoz az egyik legjobb. Miként a terv magas grafikai színvonala, úgy gondolkodásmódja is megkapó. Egyfelől tisztelettudó és toleráns az ikonikus épülettel, másrészt a hozzáadott új – bár mértéktartóan visszafogott – nagyon is határozott, egyéni gondolkodásmódot tükröz.

Az udvarok szintjét az üvegcsarnok alatt kialakított rendezvényi-, kiállító- és konferencia tér padlószintjéhez rendezi, a fákat meghagyja, és a keretes beépítésen belül egy perforált ornamentikájú lemezzel takarja, mely a központi csarnok alatti beépítésben mennyezetként vonul át. A perforáción a régi és új fák átbújnak, alatta „*emlékezetes árnyas terek...*”^{*} jönnek létre. Vagy jöhetnének, ha egy nagy része alá nem a parkolókat tenné.

A meglévő fák gyökérzetét a pincszinten megóvjá.

Ráépítve megőrzi a tűzfalig bontható alacsony tömeget és kéményt is.

A nagy platánt az új szárny többszintes terében szeretné megóvni, mely költői gondolat nem csak a bírálók által kérdőjeleződik meg, de még alkotóik műleírása szerint is szimbolikus. Ezzel azonban az új szárnyba helyezhető kívánatos funkciók területe és lehetősége is beszűkül.

A Hőgyes utcai új épületben kifelé-befelé nyitott kávézó, info-pult, pénztár és akadálymentes közlekedő mag, valamint műtárgy szállító zsilip megoldása jó. Az akadálymentes bejárat is itt van, azt a lechneri főbejáratnál nem oldja meg.

Az üvegcsarnok körüli tető kerámia-szegélyes pártázatát helyreállítja és terasztetőt hoz létre, ahonnan a lechneri attrakció és az azt összefogó nagyvonalú-, fényektől-árnyékoktól élő új udvari lemez egyként érvényesül.

A Hőgyes utcai traktusban a melegítőkonyha a mélypincei folyosó szintjén kialakítva szerencsétlen elképzelés.

A nagy flexibilitású kiállítóterek létrehozására irányuló törekvés előnyös. Elmondható azonban, hogy az egyes múzeumi funkciók elhelyezése a meglévő és az új terekben nincs a megnyerő építészeti alapkoncepció („*A múlttal való közös pontokat az építészet legalapvetőbb, leginkább időtálló eszközeiben kell megragadni, ritmussal, arányokkal, fénnel...*”) színvonalán. Kedvezőtlen, hogy a múzeumi funkciók pontos elrendezését nem dolgozta ki, és a műleírás szükséztlenül tér csak ki a megfelelő műtárgykörnyezet megvalósítására. A padlástér beépítése nem kívánatos, különösen nem nagy terhelésű könyvtári és adattári funkciókkal! E funkciók külső ügyfélforgalma – de statikai igényei is – más elhelyezést igényelnek.

Épületgépészeti területeket nem tervez, és erről a műleírás sem világosít fel megfelelően.

Az ütemezésre adott „piktogramos” javaslatában a vízszintesen elvágott ütemek a múzeumi feltételekkel, a folyamatos működtethetőség igényével nehezen egyeztethetők össze.

Az Angyal I. tér, az Üllői úti járda és a Högyes utca színes kerámia töredékekkel vegyes kiskockakő burkolat, fákkal. A téren kiemelt ülőfelület közte vízfelület. A színes kerámia töredékes minták – mint a mesében – elvezetnek a bejáratokhoz.

A Bíráló Bizottság a tervet erényeinek, általánosan magas színvonalú építészeti gondolkodása elismerésül III. díjban részesíti.

(*Oscar Tusquets Blanka: Az árnyék színes dicsérete)

22. számú pályamű

Koncepciója, hogy az új épület olyan üzemház legyen, mely megteremti egy flexibilis kiállítási zónákat nyújtó-, modern szolgáltatásokat kínáló- múzeum szinte minden lehetőségét. Ahogy a múzeum létrehozásának stációi is az adott kor legkorszerűbb megoldásait alkalmazták, úgy e koncepció is a múlt és a belátható jövőt célozza.

A koncepció a feladattal kapcsolatos alapos ismeretekre épül, és arányos mélységben és részletességgel foglalkozik minden koncepcionális-, építészeti-, funkcionális-tartalmi-, gazdaságossági-, épületgépészeti stb. kérdéssel, melyeknek egymással összefüggő alapos átgondolása, és megoldása nélkül az eredmény kétséges lehet. A javaslat következetes, maximalista, tiszta logikára épül, (melyet műleírásában is részletesen kifejt), és azt végig is vezeti tervi megoldásain.

Alapvető, hogy koncepciójában a múzeumnak egy főbejárata van, a lechneri, melyhez csatlakozva az akadálymentes bejárattal, az üvegcsarnok alatt kialakított súlyponti kétszintes szolgáltató központtal és többcélú előadótermi zónával újra értelmezi a bejárat/megközelítés fogalmát.

A pontosan megfogalmazott szándékkal tényleges építészeti javaslatai nem mindig vannak egyensúlyban: a központi tér alatti kétszintes aláépítésben egyedül e terv gondolkodik - az ide kapcsolódó múzeumi kávézóból, ill. az étteremből az udvarok megközelítése az udvarokba „harapott” mélyedésekkel kényszer-megoldások.

A múzeum I. és II. emeleti tereihez kapcsolódóan az új épülettel kialakított kiállítási gyűrűk – amelyek a központi tér sarkaiban rövidre zárhatók – flexibilisen használható területeket nyújtanak, melybe a visszaállított tetőterasz is bekapcsolható. Az új átkötés „reptéri harmonikájának” látványa azonban nem ragad magával, és fölszabdalja az udvart.

Az új épületnek a koncepcióba illően elrendezett funkciói a kiállítóterek alatt kapnak helyet; célra tervezett restaurátor műhelyek, majd raktárak, gépészet és parkolózint, fölötté oldalfolyosós irodai zóna. A műtárgyszállítás, rakodás a hozzá csatlakozó helyiségekkel védetten, udvaron belül történik. Következetes, nem ütközik közönségforgalommal, mert az itt nincs is!

Az új Hőgyes utcai tömeg a lakóépülethez és a lechneri véghomlokzathoz is a főpárkánynál igazodik. E szintkülönbséget a belső szárny homlokzati síkra kifuttatott trapéz-keresztmetszetű tömege köti össze. Működő minőségű beton homlokzati felületébe a kiállítási szintek vonalában álságos kerámia „szőnyeg” nyomódik. Az új udvari homlokzat viszont a kiállítási szinteken ilyen „dísz” nem hord, de alatta két szintben a belső udvari lechneri architektúrához méltatlan ablakok sorakoznak.

A látogatható raktárak sajnos az új, acél-tetőszerkezettel kialakított jelenlegi padlástérbe kerültek.

Az innen megközelíthető felső tetőteraszról megcsodálható „tetőtáj” különleges élményt kínál.

A műleírás kitér a megfelelő műtárgykörnyezet megvalósítására, és az üvegcsarnok hőszigetelésére is van javaslata. Ütemezése (csak a műleírásban) alternatívát is kínál, átgondolt javaslat.

A Bíráló Bizottság a tervet értékeinek elismeréséül 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti.

23. sorszámú pályamű

A meglévő épület értékeit tiszteletben tartó, azt semleges módon kiegészítő pályamű.

A pályázó a városi tömb keretét a szabályozási terv által megadott építési helyen zárja be egy egyszerű, derékszögű tömeggel, aminek az utcai homlokzata is szándékoltan visszafogott, dísztelen. Az új funkcióra csak egy egyszerű felirat utal. Az udvari homlokzat is eszköztelen, gépies, ugyanaz a fésűs kialakítás vonul végig a különböző funkciók előtt.

Az új épületrész földszintjére sokféle funkció szorul be, és ez kellemetlen arányú, szűk tereket eredményez.

A műemlék épületben tervezett beavatkozások figyelembe veszik a ház értékeit. A tetőtérben visszaállítaná az eredeti üvegfalat a Hőgyes Endre utcai szárnyon. Az alagsorban főbejárat alatti térből nyíló konferenciatermet tervez a csarnok alatti feltöltés kibontásával. Az épületgépészeti aknák és közlekedőmagok elhelyezése átgondolt.

A kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek közepesen megfelel. Az emeleteken nem tervez teljesen körüljárható kiállítóteret a körítő szárnyakban. Az üvegcsarnok tereit dobozok beépítésével próbálja kiállítóterekké alakítani, de ez az igyekezet a csarnoktér térbeliségét szűkíti, és a kialakuló kiállítóterek is csak korlátozottan használhatók. A csarnok feletti tetőteraszt visszaállítja, de annak használata nem illeszkedik szervesen az épület funkcióihoz.

Az udvarokra és az Angyal István térre tett javaslata sematikus.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

24. sorszámú pályamű

A lechneri épületbe minimálisan beavatkozó, a keretes beépítést egy zöld kerámiahasábbal befejező pályamű.

A műemlék épület meglévő tereit különösebb beavatkozás nélkül hasznosítja, a gépészeti és közlekedőmagokat jól helyezi el. A bejárat mellett tervezett ruhatár talán túlzónak tűnik.

Az üvegcsarnok feletti tetőt meghagyja és a pártázatot sem állítja helyre (bár az egyik látványterven mintha mégis megjelenne). A kis udvart az első emelet felett egy szükségszerűen sajátos geometriájú üvegtetővel fedi le, alatta kávézót rendez be. A kávézó és étterem együtt, vagyis a vendéglátó funkció megosztása/megkettőzése felesleges.

Az új épületrészt egyszerű hasábként alakítja ki, amibe változatos funkciók kerülnek. A földszinti funkciók közül néhányat talán szerencsésebb lett volna máshol elhelyezni, mert akkor a kiszolgáló közlekedő rendszer és az új bejárat is nagyvonalúbban alakítható lenne. Sajnos a körítőszárny kiállító-területei nem körbejárhatók.

Az új épület burkolására használt Zsolnay-kerámia a homlokzat minőségét igyekszik a szecessziós épülethez közelíteni, bár nem követi a műemléki épület udvari és utcai homlokzata közötti finom distinkciót, és az udvari szárnyak egyszerűbb homlokzatait csillogásával elhalványítja. Az utcai homlokzaton megjelenő semleges üveghomlokzat sem a régi épülethez, sem az új szárny kerámiaburkolatához nem illik.

Az épület környezetével, a körút felőli közterületekkel és az udvarok kialakításával érdemben nem foglalkozik.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

25. sorszámú pályamű

A meglévő épületet nagyméretű terepszint alatti beépítéssel bővítő terv.

A fejlesztés felszín feletti kontúrja követi a szabályozási terv által megadott építési helyet. A túlzott terepszint alatti beépítés miatt a védett fákat kivágni tervezi.

A Kinizsi utcai saroklépcsőt kibontja, helyette minden szinten teakonyhát tervez.

A tömböt keretező szárnyat a meglévő épület homlokzatához hasonló arányú, bár lényegesen leegyszerűsített anyaghasználatú tömeggel fejezi be. A Hőgyes Endre utca felől csak gazdasági- és garázs bejáratot tervez, ami a lényegesen egyszerűsíti az alaprajzi elrendezést. A döntés következménye azonban az is, hogy az udvar nem átjárható, nem kapcsolódik szervesen az épülethez, zárványszerű és a kertépítészeti kialakítása ennek megfelelő. (A kert geometriája folytatódik az Angyal István téren is, hasonlóképpen sematikus és funkcióatlan megoldásokkal.)

A keret bezárása az egyszerűsítés ellenére sajnos nem eredményezi körüljárható kiállítási terek létrejöttét, sem az első, sem a második emeleten.

A kisebb udvart lefedi a keretszárny párkányának magasságában, ezzel az üvegcsarnok fölé emelkedik, sőt át is folyik oda egy kiszolgáló tér méretéig. Az üvegfedés alatt hidak és egy háromszög alaprajzú lépcső teremt (néhol indokolatlan) kapcsolatokat.

A megújuló energiák hasznosítására egyedi szennyvíz alapú hőszivattyút tervez.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

26. sorszámú pályamű

A szecessziós épülettömeget és tetőket stilizálva folytató megoldás.

A pályázó Lechner épületéről személyes és egyéni értelmezést ad. A kiegészítés vezérmotívumát a romantikus tetők változatos tömegeiben és a felületi ornamentikában véli felfedezni.

A kupolák és íves tetőformák szögletesítése, az épületről önkényesen választott minta gépies sokszorozása, a tetőről a homlokzatra lefolyó minta kiterjesztése az udvar, sőt az Angyal István tér burkolatára azonban inkább tűnik szegényes utánzatnak a lechneri mintázatok formai változatosságához és színbeli gazdagságához képest. Az új szárny katonai kamuflázshoz, álcázáshoz hasonló módszerrel takart tömege nem hasonul a környezethez, inkább elválik tőle. A nyílásoknál és bejáratnál elfogyó burkolat esetleges, a garázs és személybejárat nem különbözik.

Az udvar átjárhatóságára tett javaslat megfelelő, mint ahogy a múzeumi terek szervezése is. A régi épületben a folyosók megkettőzése néhány helyen feleslegesnek látszik. Az üvegcsarnok feletti teraszt nem tervezi helyreállítani. A Kinizsi utca felőli saroklépcsőt szétbontja egy új lift miatt. Az udvarban a védett fákat kivágja, bár ezt a pincei beépítés nem indokolja (ez lehet csak figyelmetlenség is).

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

27. sorszámú pályamű

A keretes beépítést egy tiszta szerkesztésű, elegáns, modern épületrésszel befejező pályamű.

A műemlék épület tereit a múzeumi funkciókra hasznosítja, tiszta alaprajzi szerkesztéssel, az első és második emeleten teljesen körüljárható kiállítási szintekkel. Ezzel a kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek jól megfelel. A gépészeti- és liftaknákat olyan helyekre teszi, ahol a ház szerkezetét a legkevésbé zavarja. Az épület főbejáratát meghagyja, a Hőgyes Endre utca felől egy alternatív udvari bejáratot ad a személyzeti bejárat és műtárgybeszállítás mellett. A mellékutca forgalma ezáltal nem lesz túlterhelt, és a gazdasági bejáratok logisztikája is jól elválasztható. Az irodákat a bővítmény földszintjén (tulajdonképpen itt már első emeleti szint) helyezi el, ami több szempontból is megfelelő megoldás (belmagasság, változatos irodaméretek) és nem akadályozza a múzeumi forgalmat az első és második emeleten.

A kis udvar alagsor feletti üvegtetős lefedésével hozza létre a kávézó terét.

A központi üvegcsarnok alatti feltöltés kibontásával konferenciatermet alakít ki.

A terv nem foglalkozik az üvegcsarnok pártázatának és tetőteraszának helyreállításával. A belső kertre adott megoldás vázlatos (a védett fákat kívágni tervezi), az Angyal István tér szecessziós mintázatú burkolata hangulatában a múzeum architektúrájának kiterjesztése.

A bővítmény homlokzata elegáns osztású, anyaghasználata egyedi, elkerüli a lechneri motívumok direkt másolását és magában rejti egy kísérletező, az anyagok minőségével és a megmunkálás iparművészeti technikájával kísérletező megoldás lehetőségét.

A Bíráló Bizottság a pályaművet logikus funkcionális elrendezés és a jó arányú kortárs homlokzati megoldásai miatt harmadik díjban részesíti.

28. sorszámú pályamű

A tetőcserepek hatszögletű, a pályázó által „Lechner-motívumnak” nevezett formája által inspirált pályázat.

A terv látványos és meghatározó eleme a változó méretű hatszögekből komponált épülettakaró, a zöld és sárgás színben játszó perforált épülethéj. A tervező szándéka, hogy a Zsolnay gyár által gyártott kerámiaelemek teremtik meg a folytonosságot a régi és az új épület között. A látvány azonban ellentmond ennek az elképzelésnek, hiszen a lechneri épület motívumainak gazdagsága és formavilága mellett a méhsejt mindent elborító univerzalitása, a tetőn és homlokzaton is átforduló, valamint a térburkolaton és az Angyal István téren is megjelenő mintázat szegényesnek és fakónak tűnik. A bővítmény utcai bejáratánál a méhsejt struktúra megszakad és egy jellegtelen fém-üveg szerkezetre vált.

A kisebb udvarrészt a csarnoktér párkánya fölé emelkedő tetővel fedi (méhsejt-szerkezettel).

A terv egyik fontos tétele, amit a Bíráló Bizottság hibának értékelt, hogy a főbejárat előtér oldalfalait kibontani tervezi, hogy ott a pincei konferenciaterembe közvetlenül le lehessen jutni.

A kupolatérbe befüggeszti a könyvtár olvasótermét, ami az alatta lévő kiállítótérrel egy légtér, egymást zavaró áthallásokkal. A terven a múzeumi funkciók elrendezése kissé széttagolt.

A pincei beépítés miatt a védett fákat kivágni tervezi.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

29. sorszámú pályamű

A legegységibb megközelítésű, karakteres koncepciójú pályamű.

A beépítés kialakítását a meglévő nagy méretű értékes platán védelmére építi. Az ezzel járó plusz kötöttséget a maga hasznára fordítja, létrehozza az aulatér mögötti nyitott teret, udvart, melynek többcélú hasznosítására, alternatív használatára javaslatokat ad ('piactér'). A tervező leírása szerint a hátulra javasolt új udvar logikusan folytatja és kiegészíti a lechneri épület kiemelt középső tengelyét, a lechneri térsor kültéri folytatásának tekinthető. Amennyire lényegi elemként kezeli a létrehozott udvart, olyan sematikusan viszonyul a meglévő udvarterekhez. A múzeumkertként jelzett külső terek kapcsolatai elnagyoltak, légtérarányuk a meglévőhöz képest rosszabb.

A meglévő, védett műemlék épülettel való viszonyával – az egyszerű melléépítéshez és tiszteletben tartáshoz képest – sokkal szervezettebben szövi tovább a lechneri épületet, nem csupán funkcionálisan, alaprajzi szinten, hanem építészeti tudja összekapcsolni a meglévőt az újjal.

A terv egyik legkarakteresebb döntése a meglévő aulatér épületrészének „becsomagolása”, mellyel két fontos eredményt ér el: egyrészt újabb látványos kiállítóteret hoz létre a legfelső szinten (az összes pályamű közül az egyik legnagyobbvonalúbb kortárs design kiállítást), másrészt a meglévő épületrész galériáinak, illetve magának az üvegcsarnoknak megoldja az épületfizikai, világítási problémáit. A lechneri udvari pavilon központba emelése az eredeti tervezői szándék, szerkesztés megerősítése.

A műemlék épület belső tereinek rekonstrukciója logikus, a közlekedő rendszer tiszta, követhető. A kiállítási rend néhány helyen átszervezendő, de ez kisebb áldozatok árán megoldható. A két szinten körbevezetett, látványraktárakkal kombinált állandó kiállítás megfelelő méretű, de ezt csak a galériák fölötti szint beépítésével tudja elérni. A látványtárak alapterülete (a javasolt galériás rendszert is figyelembe véve) kissé alacsony, és a kiállítások csak a régi és új épületet összekötő keskeny folyosók és rámpák igénybevételevel járhatóak körbe. Mivel ugyanezek a folyosók szolgálják a műtárgyszállítás és a logisztika kiszolgálását, a látványraktárak és a restaurátorműhelyek / irodák közötti közlekedés vezetése nem teljesen megoldott. A földszinti galéria üresen hagyása („rendezvénytér”) lehetőséget hagy ezen terek alkalmankénti kiállítóterként való hasznosítására. Az alagsori, központi időszak kiállítóter alapterülete és megközelítése megfelelő, azonban a kisudvar alatt kialakítani javasolt kamaratermek megközelítése nem megoldott (csak a központi nagy téren keresztül lehetséges), ez biztosan az időszak kiállítási terek működési zavaraihoz vezetne. A kialakított hátsóudvar következménye, hogy a múzeumi körbejárhatóságot oly módon tudja csak megoldani, hogy kis mértékben kilép a szabályozási terv jelölte építési helyből.

A padlástér be nem építése alapvetően jó döntés, de vitatható, hogy az irodákat túlságosan kiemelt, főhomlokzathoz kapcsolódó terekben helyezte el.

A Hőgyes Endre utcai beépítése konzekvens az egész terv egységes elveihez. Szerkesztése példásan tiszta. A kortárs építészet formanyelvén tervezett, tiszta vonalú új beépítést tervez, amivel erőteljes, új minőséget hoz a viszonylag alulértékelt Hőgyes Endre utcai oldalra, felértékelve az utcát és az épület hátsó részét. Az új szárny alapvetően a kiszolgáló és kutatási zónának ad helyet, itt kiállítótér nem kap helyet. Ezért a földszinti kávézó-étterem kapcsolatai a múzeummal gyengék, a múzeum keveset profitál belőle. A múzeumshop alagsori elhelyezése az új épületszárnyban ugyancsak elhibázott.

Az egységes homlokzatképzés, a javasolt anyaghasználat kitűnő. A kerámia bevonatú üveghomlokzat minőségében, innovatív voltában, megjelenésében méltó kiegészítése a lechneri épület Zsolnay burkolatának. Egyetlen anyaghasználati döntéssel tudja kezelni az illeszkedés kérdését, a fényszabályozás, transzparencia problémakörét.

Az egész épületegyüttes akadálymentesítésre adott javaslata jó, természetes. Az új épületrész pincészt felé való terjeszkedése visszafogott, józan. Ennek ára az előírt parkolók térszínén történő elhelyezése.

Beépített alapterületét tekintve az egyik legkisebb, ilyen módon alapvetően gazdaságos. Az alternatív energiahasználatra tett is javaslatai mértéktartóak, megfontolandók.

A terv alapvetően az új épületrészek megformálására koncentrált, nem dolgozza ki részletesen a kapcsolódó közterületek megújítását, csak vázlatosan jelzi az Angyal István térre tervezett 'virág-dombot.'

A Bíráló Bizottság a pályaművet nagyvonalú, egyedi koncepciója, valamint az egységesen magas építészeti minősége miatt második díjban részesítette.

30. sorszámú pályamű

A terv koncepciója alapvetően funkcionális, a múzeum használatára vonatkozó elképzelések határozzák meg.

A tervezett beépítés tiszteletben tartja a szabályozási tervet, ugyanakkor a szomszédos tűzfalhoz való csatlakozása alapvetően rossz, hibás. A beépítést magát is befolyásolja az új funkció (illetve a múzeumi funkció érdekes átgondolása), a köznappali. A bővítés, valamint az udvar jelentős felületét elfoglaló köztérként, átmeneti térként értelmezett. Az egyedi, izgalmasan kialakított terek áldozatot követelnek, csak kompromisszumok árán valósíthatók meg. Különösen szép az üvegcsarnok alatt átvezetett térsor, mely az udvarok összekapcsolásával hatalmas kültéri nyitott, valamint fedett tércsoportot hoz létre.

Az alapgondolat következménye, hogy a múzeum főfunkciójának egy része, állandó kiállítások sora (középkor, reneszánsz állandó kiállítás) a padlástérbe kerül elhelyezésre, mely több szempontból is alapvetően rossz megoldás. Általában a kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek közepesen felel meg.

Az üvegcsarnokra, illetve a kiskupolára új fedést javasol, melynek építészeti, szerkezeti megoldásai sem támogathatók.

Az új épületrész építészeti megjelenését meghatározó „fémipari melléktermékből készített csipke” innovatív gondolatokat tartalmaz, de nem éri el azt a minőséget, mely méltó lehet a lechneri épület Zsolnayval borított felületeinek kiegészítésére, vagy ellenpontosítására.

A városi elhelyezkedés elemzése értelmes, a Ráday utca felőli kapcsolatok keresése megfontolandó. Az Angyal István park felőli megközelítése sematikus, alulkezelt.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

31. sorszámú pályamű

A terv alaplöntése a teljes múzeumi udvar (udvarok) teljes magasságban történő beépítése. Vállalt, de a bíráló bizottság szerint rossz döntés a lechneri udvarok teljes eltüntetése, még abban az esetben is, ha azok fragmentumai megjelennek az új terek belső tereiben.

A beépítés alapvetően hagyja figyelmen kívül a vonatkozó szabályozási tervet. (építési hely, megtartandó növényzet, stb...). A belső terek túlformáltsága önmagában is hibás, a műemlék épület épületrészeire történő reagálás (például a lépcsőház apszisának körbeépítése a könyvtárral) szinte groteszk.

Az udvarok beépítését nem tudja kárpótolni a tetőkerten elhelyezett labirintus. Tervezői szándék szerint a megemelt udvari szintről káprázatos látvány nyílik a műemlék épület híres tetőire, ugyanakkor a tetőkert túlzott részletformálása: barokk labirintus, pergolák, lugasok, újabb üvegtetők, nyírt fasorok inkább gyengítik az építészeti, látványbeli összhatást.

A Högyes Endre utcai beépítés építészeti világa egy újabb világ. Egyszerű térszervezése, szerkesztése, homlokzatkomponálása ellentétben áll a fent említett építészeti világgal. A Högyes utcai homlokzat csak a lechneri téglaburkolat-betéteit idézi meg, de úgy a védett főépület, mint a belső bővítés világával is ellentétben áll. A vérbő belső és a szinte túlságosan is szikár külső ellentmond egymásnak.

A meglévő épület múzeumi szervezése elfogadható, a padlástér nem beépítése jó megoldás.

Az Angyal István parkkal történő kapcsolat megragad a térburkolat szintjén, amely önmagában komponált, a múzeum világát (sem a lechnerit, sem az újat) megidézni nem képes.

Az udvarok tervezett beépítése szükségszerűen teremti meg a gépi szellőztetés (valamint hő és füstelvezetés) igényének olyan mértékű megnövekedését, mely a döntést üzemeltethetőségi szempontból is kérdésessé teszi. A kialakítás javasolt ütemezése elnagyolt, felületes.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

32. sorszámú pályamű

Alapkonceptiója az egyszerű tömeg „lepelszerű” burkolása. A gyúrt eozin drapéria építészeti reagálás a műemlék épület Zsolnay burkolatára, a lechneri anyaghasználatra. Az ilyen jellegű típusmegoldások közül az egyik legnagyobbvonalúbb terv ebből a szempontból. A drapériászerű homlokzatkezelés azonban túl didaktikus, a mögötte tervezett kiállítási terekkel ellentmondásba kerül. A terven jelölt (konceptcionális) homlokzati véletlenszerű perforálás alapvetően hibás döntés.

A terv által javasolt beépítés megfelel a vonatkozó szabályozásnak. A múzeum funkcionális rendje jellemzően jó, vagy kisebb átalakítással azzá tehető.

Az üvegcsarnok galériája feletti tető rekonstrukciója (amely sok terven megjelenik) helyes, annak nagyméretű növényzettel való kertté alakítása megkérdőjelezhető.

A városszerkezeti megállapításai jellemzően helyesek (sugárutak forgalomcsökkentése, körutak szerepének növelése). Az Üllői út 2x2 sávra történő csökkentése árán a múzeum előterének összekötése az Angyal István parkkal nagyvonalú, de nagyobb léptékű forgalomrekonstrukció megvalósítása esetén esélyes csupán.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

33. sorszámú pályamű

A terv nagyon finom utalásokkal, szemléletes ábrázolással jelzi a meglévő műemlék épület rekonstrukciójának, restaurálásnak legfontosabb elemeit. Még ha ennek egyes pontjai kérdésesek is, azt bizonyítja, hogy a terv koncepciójában a műemlék épülethez való viszonyulás első helyen szerepel. Ezzel együtt a tervezett épület a kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek is jól megfelel.

Az új épület beépítése abba a sémába illik, amikor jellemzően nem L alakú beépítést választ a tervező, hanem egyszerű mozdulattal, az utcára merőleges egyszerű tömeggel építkezik. Ennek a sémának az egyik legszebb megoldása található a tervben, amikor az utcai síkon egy függőyszerű homlokzati felülettel képezi a térfalat. Maga a „függönyfal” kerámia-üveg kompozíciója szintén szeretett eleme a tervnek, erre utal az ahhoz készített kísérleti modellek sora.

A kaptárszerű új épületrész építészetileg rengeteg szépséget és értéket hordoz, ugyanakkor esetenként túlformált, túlmozgatott. Fix beépített kiállításhoz tartozó részletmegoldásai túlságosan kötötté teszik a megoldást.

Amennyire gondos az előkertek Petz Ármin féle rekonstrukciós javaslata, az udvarok, kertek kezelése sematikus, a terv értékeit nem gyarapítja.

Az Angyal István park kezelése, mely szerint finoman összehúzza a teret és a múzeum előtti területeket, egységesen kezeli azokat a Hőgyes Endre utca burkolatával és síkjával, kedvező. Burkoláson túli megoldásokat nem ad.

Az épület üzemeltethetősége átlagos, a rekonstrukció ütemezését vázlatosan megadta.

A Bíráló Bizottság a tervet nagyon gondos rekonstrukciós javaslatai, finom részletmegoldásai, valamint ötletes beépítési javaslata miatt 1.000.000.- Ft-os megvételben részesíti.

34. sorszámú pályamű

A terv alapvetése, miszerint a múzeum közönségforgalmi főbejáratát az Üllői úti meglévő bejáratról a Hőgyes Endre utcai meglévő bejárat alatt kialakított alagsori pontjára változtatja, egyértelműen hibás. Annak módja: az Üllői út felől rámpával leereszkedve, előtető sorral követve és jelölve az útirányt: nem megfelelő, rossz.

Nem támogatott a meglévő főbejárat kiüvegezése sem, megszüntetve ezzel a múzeum méltán híres bejárat terének fő izgalmát.

A lanterna elhelyezése az Angyal István parkban önmagában helyes, ugyanakkor annak elsüllyesztése, illetve letakarása érthetetlen a jelzett módon. A bemutatott, a lanternára szorított vasbeton építmény inkább groteszkké teszi a szituációt.

A műemlék épületszárny kezelése rendben lévő, az új szárnyal való összekötésnél a lechneries szerkesztés megkérdőjelezhető. Általában a kiállítási és raktározási rendszerrel szemben támasztott követelményeknek jól megfelel, bár az újonnan nyitott bejárat felől a kiállítóterek megközelítése közel sem annyira egyértelmű, mint az eredeti főbejárat felől.

Az új épületszárny szerkesztése, különösen belső tereinek képe igazi mai épületképet mutatnak.

A tervet a bírálóbizottság díjazásban nem részesítette.

35. sorszámú pályamű

A **35. sorszámú pályamű** szállítólevéllel került benyújtásra egy futárcég kézbesítésével, amely alapján a pályamű benyújtója kétséget kizáróan azonosítható volt, ezért a bírálóbizottság (zsűri) a **pályamű kizárása** mellett határozott, figyelemmel a Kr. 5. § (1) bekezdésére, illetve a (2) bekezdés a) pontjára és 17. § (2) bekezdés c) pontjára („a tervpályázatot a titkosság biztosításával kell lefolytatni”, „a titkosság biztosítása érdekében [...] a pályaművet tartalmazó csomagot, az egyes munkarészeket jeligével, névaláírással ellátni, vagy egyéb, a titkosságot sértő módon megjelölni nem szabad, és a pályamű nem tartalmazhat olyan utalást sem, amelyből a szerző személyére vagy munkahelyére következtetni lehet”, „a bírálóbizottság a tervpályázatból kizárja [...] a titkosságot az 5. § (2) bekezdés a) és b) pontja értelmében sértő pályaműveket”).

A tervet a Bíráló Bizottság kizárta.

A Bíráló Bizottság javaslatai:

Az értékelés eredményeképpen a Bíráló Bizottság a tervpályázati eljárást eredményesnek nyilvánította.

A Bíráló Bizottság azt javasolja Ajánlatkérőnek, hogy a tervpályázati eljárást követően kerüljön sor hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás lefolytatására.

A Bíráló Bizottság javasolja, hogy Ajánlatkérő kizárólag az I. díjat kapott 9. számú pályamű szerzőjét hívja meg az általa lefolytatásra kerülő hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásba.

A 9. számú, nyertes tervvel kapcsolatban a továbbtervezésre vonatkozó ajánlások:

A Högyes Endre utcai bejárat funkcióit át kell gondolni. Az étterem, mélygarázs, műtárgybeszállítás, múzeumi shop, alternatív bejárat együtt biztosan túlterheli ezt a szűk homlokzati felületet. Megfontolandó lehet itt csak kijáratot tervezni.

Bár a funkciók alapvetően jól vannak végiggondolva az épületben, néhány apró változtatással a terv még inkább működőképpé alakítható. Nem indokolt ilyen nagy alapterületű kávézó és étterem kialakítása. A múzeumi boltot talán célszerűbb lenne a központi csarnok melletti galérián elhelyezni. A bolt és a kávézó egy részén lenne kialakítható az a VIP-terem, amely a terven a Kupolateremben szerepel. A Kupolaterem szervesen kapcsolható lenne az emeletre tervezett iszlám-kiállításához. A gyűjteményi raktárak területét jelentősen alátervezte, ennek kapcsán logisztikai módosítások indokoltak a továbbtervezés során.

A hátsó udvar egy részét érdemes olyan módon kialakítani, hogy az tartalék területként használható legyen. Ebből a szempontból a kevés szintváltás tűnik megfelelőbbnek.

A Högyes utcai új homlokzat egyes megoldásai átgondolást, finomhangolást igényelnek (a főépülettel érintkező, a földig lefutó keskeny fehér sáv nem kellően indokolt, átgondolandó a homlokzat 'lecsapott' részének érintkezése a Lechner-épület tűzfalával, az építészeti gondolatot gyengíti az első emeleten kialakított merev ablaksáv).